

ROČNÍK LXII

ČERVEN - SRPEN 2007

6 - 8

HLAS PRAVOSLAVÍ

TEOLOGIE	TÉMA	
SLOVO METROPOLITY	DILO VLADYKY GORAZDA ŽIJE, ALE...!	36
KLERIKOVÉ A LAICI.....	MÉDIA	
4	TV NOE – TELEVIZE DOBRÝCH ZPRÁV JE I NAŠÍ ŠANCI.....	38
DOGMATIKA.....	TIPY PRO VÁS	
6	Z PROGRAMU ČT, RÁDIA PROGLAS A TV NOE.....	40
O CÍRKVI	RECENZE	
OSOBNOST.....	OSTROV.....	41
9	SV. JAN ZLATOÚSTÝ – DOKONČENÍ	
LITURGIKA	UDÁLOSTI A KOMENTÁŘE	
CÍRKEV POCHOPI POUZE TEN, KDO POCHOPI LITURGIU.....	ZE ŽIVOTA NAŠICH EPARCHIÍ.....	42
12	POZVÁNKY.....	46
DUCHOVNÍ ČTENÍ	PŘEDSTAVTE SVÝM PŘÁTELŮM KRÁSU PRAVOSLAVNÉHO	
DÁLE K ZASLÍBENÉ ZEMI.....	DUCHOVNÍHO ZPĚVU	
14	PROGRAM PĚVECKÝCH SBORŮ ROMANOS CHOR A BLAGOVEST	
PRAVOSLAVÁ MLÁDEŽ.....	SPOLEČENSKÁ KRONIKA.....	48
16	Z REDAKČNÍ POŠTY.....	49
INSPIRACE Z POLSKA	O HLASU PRAVOSLAVÍ.....	50
REPORTÁŽ	Z PROGRAMU METROPOLITY KRYŠTOFA.....	51
NEZAPOMENUTELNÉ SETKÁNÍ.....		
18		
AKTUÁLNĚ		
PROJEV JEHO BLAŽENOSTI METROPOLITY		
KRYŠTOFA NA POHŘBU RUMUNSKÉHO PATRIARCHY.....		21
21		
HISTORIE A SOUVISLOSTI		
110. LET PRAVOSLAVNÉHO CHRÁMU SV. PETRA A PAVLA V		
KARLOVÝCH VARECH.....		22
22		
UKRAJINŠTÍ RUKOMÍ A RUŠTÍ ZAJATCI V TEREZÍNĚ.....		23
23		
ROZHOVOR		
NEBÝT PASIVNÍ, TO JE TO, OČ TU BĚŽÍ		
S O. ALEXIEM JUŠČENKEM.....		24
24		
AKTUALITA		
OBMĚKČENÍ KAMENNÝCH SRDCÍ		
ZÁZRAČNÁ IKONA PUTUJE DO ČR.....		27
27		
ZAMYŠLENÍ		
PROČ JSME VŠICHNI TAK ZANEPRÁZDNĚNÍ.....		29
29		
EKOLOGIE.....		30
30		
O NUTNOSTI PROMĚNĚNÍ NAŠEHO VZTAHU KE SVĚTU		
PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ.....		32
32		
222 PRAVOSLAVNÝCH MUČEDNÍKŮ V ČINĚ		
ZÁPISNÍK Z CEST		
JSI TAKÉ DNEŠNÍ PRAVOSLAVNÝ?.....		34
34		

Milí čtenáři, po krátké odmlce k Vám opět přichází Hlas pravoslavi. Tato odmlka byla způsobena nutnou reorganizací redakce, o které se podrobněji dočtete na poslední straně.

Děkujeme bratru Dr. Čestmíru Kráčmarovi za jeho dosavadní obětavou práci pro Hlas pravoslavi. Podstatnou část svého života se věnoval vedení tohoto časopisu a nasmazatelně se zapsal do našich srdcí svou působivou duchovní literární tvorbou. I nadále si budeme vážit každé jeho rady. Bratr Čestmír Kráčmar

vážně onemocněl, a prosíme proto všechny čtenáře Hlasu pravoslavi, aby se modlili za jeho uzdravení.

Všichni spolupracovníci nově vzniklé redakce, včetně šéfredaktorky se věnují vydávání HP bezúplatně, ve svém volném čase. Rádi by pro Vás i nadále připravovali takto obsáhlý časopis. To se však neobejde bez vaší pomoci, protože současný počet předplatitelů nám neumožňuje pokrýt náklady na technickou realizaci a tisk časopisu. Prosíme Vás proto o Vaši podporu!

Milí čtenáři!

Piši tyto své první řádky s určitým rozdechvením. Metropolitní rada rozhodla, že se mám ujmout Hlasu pravoslavi. Já? Laik. Žena. Bez teologického vzdělání. Nejsem ani profesionální žurnalista. Jen režisérka, která občas i něco napíše. Co tedy mohu vlastně nabídnout? Jen vroucnou modlitbu: aby Hlas pravoslavi začal stavět láskyplným slovem „mosty lásky“ k našim kamenným srdcím.

My Češi nemáme pravoslavi v krvi a genechi jako Řekové, Rusové, Srbové, či Rumuni. Někdy trvá naši racionální logice velmi dlouho, než konečně pochopí svou omezenost. Proto je dnes u nás stále málo těch, kteří mají dar zprostředkovat lidem poznání a hloubku pravoslavné duchovnosti. Je smutné, když ti, co tento dar mají, si sami mezi sebou stavějí nesmyslné zábrany a přehradu neporozumění, urputně hájí svůj jedině možný pohled, místo aby naplnili srdce láskou a řekli: Kristus mezi námi.

Naše láska je hlas pravdy, který volá, že je krásné žít, milovat, kráčet životem – a to i v rozbouraném toku událostí. Láska protepluje. Léčí. Očisťuje. Zjasňuje. Dává sílu na to, co máme před sebou. Láska utěší neutěšitelné. Láska zklidňuje všechno to, co se chvěje rozrušením a nejistotou. Prosvětí vše, co je zaplavené tmou. Za každým našim láskyplným úsměvem, za každým upřímným teplým pohledem, za každým čistým slovem lásky – naší lásky, tuší ten, kdo mu naslouchá, obrys skutečného obrazu a podoby Boží, protože Bůh je Láska. Projevuje nám lásku víc, šit, nekonečně prostě, čistě. My projevujeme lásku měřitelnou metrem. ON lásku neměřitelnou, bez míry. My máme rádi z nějakých důvodů.

ON miluje bezdůvodně. Jeho slovo je čisté, průzračně čisté, křesťalově čisté. Nikdy neprostituuje svá ústa. Tak i naše ústa, která mluví o lásce, jsou povinna zbavit se jakéhokoliv druhu lži.

Láska nelže. Láska nemůže nenávidět. Láska nemluví špatně. Láska neuhodí. Nezraňuje. Nepíchá do srdce rezavou jehlicí. Nevytahuje se. Neodlišuje se. Nepotřebuje být slavná. Nepotřebuje se ukazovat v televizi. Neuráží. Láska nikdy nikoho neponižuje. Láska nedělá rozdíly. Nemá hranic. Láska nesoudí a neposuzuje. Nedémonizuje. Láska si nic nenamýšlí, nevzrušuje se, nevychloubá se ničím, co udělala, netváří se moudřejší než je, nic ji nemůže vyvést z míry. Láska nekoketuje s magií. Láska nemá jméno jako Jana, Petr, Igor, Tatána, Alexandr nebo Marie.

Když má člověk lásku, nemůže nic ztratit. Když nemá lásku, ztratil vše dvojnásobně, až má cokoli. Láska nemá co, nemá jak, nemá proč, nezná musí, láska se neuzavírá do prostoru ani do času. Je a zůstává. Opravdová láska nikdy nic nezahaluje. Láska odhaluje, ale to odhalení, které láska činí, je také její pravou formou, pravou láskou.

Tato slova mi řekl v době mého duchovního hledání jeden řecký věřící. Poprosila jsem ho totiž, aby mi vysvětlil, co to znamená „být pravoslavný křesťan“, a v čem vlastně tkívá „správné“ oslavování Boha?

Přijměte proto i náš obrozený Hlas Pravoslavi s láskou a shovívavostí.

Vaše sestra
Maria (SMK)

KLERIKOVÉ A LAICI

Vztahy mezi věřícími lidmi a duchovními osobami mají být založené na vědomí příslušnosti k Církvi jako k jedné veliké rodině. V rodinném prostředí jsme všichni vyrostli. Rodina je pro nás místem pro rozvinutí všech podob života s možností svobodného vyjádření představ, názorů a citů. Velkou oporu a štěstí každému přináší rodina, jejíž členové se řídí vzájemnou láskou a úctou.

V Církvi jako veliké rodině jsou správné vztahy založené též na vzájemné lásce a úctě. Předně to musí platit o osobách duchovních. Je smutné, když tomu tak není. Duchovní – klerici se mají naučit nevnímat sympatie, či antipatie vůči svým kolegům, či věřícím pro nekonečnou Boží lásku, jež všechny spojuje a vytváří duchovní organismus Církve. Podobně by se i věřící – laici měli ve vztazích k duchovním osobám i k sobě navzájem řídit zákonem Boží lásky. Chovat se vlídně a s úctou ke všem, kteří jsou v chrámu na společné bohoslužbě nebo na jiném místě setkání a možné spolupráci ve věci společné víry.

Vzájemné vztahy mezi věřícími a duchovními mají stejný základ. Nemají však stejnou podobu. Duchovní osoba – biskup či kněz – totiž před-

stavuje v životě církve v čase a prostoru přítomnost samotného Ježíše Krista. Jsou tzv. typosem (podobou) Ježíše Krista. Jejich hlavním úkolem je vést svěřené duchovní stádece ke Kristu, do Božího Království. Věřící lidé by proto v nich měli vidět především přicházející Boží lásku v Kristu. Měli by k nim chovat patřičnou úctu, brát si u nich požeňání. V tomto případě se nikdy nejedná o lidské požeňání, ale o požeňání Boží. Nežehná lidská ruka. Žehná sám Ježíš Kristus skrze ruku biskupa nebo kněze. Proto též v Pravoslavné církvi žehnající ruku líbáme. Nelíbáme totiž ruku člověka, ale samotného Boha Slovo Ježíše Krista.

Duchovní osoby slouží věřícím na takové úrovni, do jaké byli sborovým rozhodnutím, tzn. Všechných členů Církve – tedy kleriků i laiků postaveni. Proto při archijerejské liturgii oblékají hypodiakoni biskupa uprostřed chrámu mezi věřícími, aby tak bylo jasně vidět, že i biskup byl věřícími zvolen a vyslán k Boží službě. Biskupové jsou také nositeli apoštolské posloupnosti, tj. nepřetržitého řetězu vzlákladání rukou a udílením moci Ducha Svätého od apoštolů a učedníků Kristových do současnosti. Kněží jsou biskupy svěceni jako jejich spolupracovníci a zástupci. Diakoni a další, nižší duchovenstvo též světí a ustanovují biskupové jako své pomocníky v apoštolské službě.

Velmi rozšířená je představa, že klerikové musí být dokonalí a bezchybní, musí vždy vynikat ve všech směrech nad ostatními věřícími. Nesmíme však zapomínat, že duchovní jsou také jen lidé a mají své nedostatky a chyby, přestože jsou nositeli apoštolské posloupnosti a Boží milosti. V jednom by však měli vždy vynikat: v lásce k Bohu a k bližnímu, svým bratřím a sestřím v Kristu. S tím je pak spojeno všechno ostatní, co by měl každý klerik mít: zbožnost, pokoru, mírumilovnost, touhu po spravedlnosti a pravdě, obětavost, horlivost ve víře, odpuštění apod.

Duchovní osoba má ukazovat svým životem věřícím, že žít podle Božího řádu Lásky je i v dnešní době možné a prospěšné. Je možné

totiž zvítězit i dnes dobrem nad zlem, láskou nad nenávisť. Když se to věřícím nedaří, mají svého duchovního, který je táhne svým osobním příkladem. Pomáhá jim překonat nejrůznější pokušení a těžkosti tak, jak jim je přináší každý den život v dnešní konzumní společnosti vzdálené od duchovních cílů a hodnot.

Stačí někdy malé zaváhání kněze nebo jiný způsob jeho pastorační a duchovní činnosti a věřící mohou být rozčarováni a zarmouzeni. Uvedme jeden příklad, který se stal v naší církvi. Na uprázdněnou farnost nastoupil nový mladý kněz. Zanedlouho se vedení eparchie dozvědělo od věřících, že to není žádný kněz. Na dotaz, proč si to myslí, přišla odpověď: „Nechodí se každý den do chrámu za nás modlit.“ A opravdu, jeho předchůdce každý den brzy ráno do chrámu chodil, zapaloval lampády a modlil se za všechny nemocné a zesnulé, za obyvatele vesnice a všechny věřící, kteří jej o to prosili. Myslel si, že to nikdo neví, avšak pravý opak byl pravdou. Lidé měli svého kněze, který se za ně modlí, proto byl v jejich očích opravdu knězem.

Asi nejhorší pro každou farnost i celou Církve je, když duchovní výrazně selže. Může to být alkoholismus nebo jiné drogy, zpronevěra církevního majetku nebo i viditelná ztráta zbožnosti a křesťanské mravnosti. V takové situaci musí být klerik z duchovní správy odvolán a měl by přijmout „epitímii“ – duchovní trest – za to zlé, co učinil.

Věřící, jež takto ztratí svého duchovního, nikdy nezůstanou opuštěni. Církevní vedení v čele s biskupem jim vždy zajistí jiného kněze. Přestože to bývá pro všechny členy církevní obce velká rána, všichni si posleze uvědomí, že Církve není lidské dílo, nýbrž dílo Boží. Lidé, to znamená i duchovní osoby, mohou zklamat, Bůh však své věřící nikdy neopustí jako milující Otec Nebeský. Často je zapotřebí, aby členové církevní obce měli hodně trpělivosti a pochopení, než se všechny okolnosti spojené se ztrátou duchovní osoby vyřeší.

Nikdy bychom neměli zapomenout na základní kritérium – duchovní rozpoložení – v němž jedině je možné vyřešit všechny problémy, lidské chyby

a nedostatky v Církvi: je to Boží Lásky, jež jediná všechny v Církvi spojuje. Pouze Lásky dává smysl všemu, co v církvi děláme: „Snažte se“, píše apoštol Pavel, „pak dojdíte darů lepších a ještě vyšší cestu vám ukáže. Bych jazyky lidskými mluvil a andělskými a lásky kdybych neměl, učiněn jsem měd' zvučící aneb zvonec znějící... Kdybych měl tak velkou víru, že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem.“ (1.Kor.12,31; 13, 1-2)

Nezapomínejme, že všichni v Církvi Kristově je dílo společné, všichni klerici i laici jsme dohromady jedno živé Tělo Kristovo. Nezávisle na tom, jaké máme v církvi postavení, staneme jednou před Boží spravedlivou soudní stolicí: „Všichni my, zajistě, ukázat se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jeden každý to, což skrze tělo působil, podle toho, jakž práce cí byla buď v dobrém, neb ve zlém.“ (2.Kor.5,10)

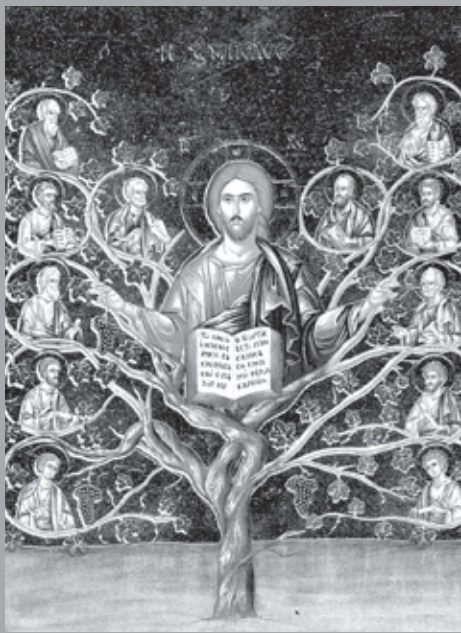
V Církvi není vyšší nebo nižší skupina lidí: duchovní jako nadřizení a laici jako podřizení, jak to někdy bylo chybně chápáno ve středověku. Všichni konáme společné dílo smíření a posvěcení všeho lidstva a celého Božího Stvoření. Proto biskup či kněz nesmí sloužit sv. liturgii v chrámu sám, bez věřících, aby se naplnilo slovo Boží, které říká: „Kde jsou dva neb tři ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“

Když se podíváme jak vypadá duchovní život v našich církevních obcích a vůbec služba naší místní církve svým věřícím a světu, určitě najdeme nedostatky a napadnou nás cesty, jak je řešit. Většinou ale nemáme dost odvahy zamýšlenou cestu vedoucí k nápravě nastoupit. Je smutné a je to i hřích, že zůstáváme nečinní nebo si myslíme, že problémy za nás vyřeší jiní. Bohužel, nevyřeší. Nevyužíváme svobodu projevit svůj názor a nést zodpovědnost za sebe samé a svou Církve. Proto apoštol Pavel napsal římským věřícím: „Láskou bratrskou jedni k druhým nakloněni jsouce, poctivostí se ve spolek předcházejte. V pracích neleniví, duchem vroucí Pánu sloužte, nadějí se veselíce, v soužení trpěliví, na motlibě ustaviční.“ (Řím 12, 10-12).

METROPOLITA KRYŠTOF

O CÍRKVI

Pán Ježíš Kristus založil jedinou církev. Vznikla sestoupením Svatého Ducha na apoštoly padesátý den po Kristově Vzkříšení, jak o tom svědčí Skutky svatých apoštolů. Od této chvíle začíná její dějinná pouť. Tato jediná církev je od počátku v křesťanské literatuře nazývána *katholiki ekklisía* (všeobecná, čili mající plnost pravdy a všude rozšířená církev). Jejími členové jsou křesťané. Křesťanem byl již od počátku v církvi nazýván jen ten člověk, který má orthodoxní, čili pravoslavnou víru v Krista. Takoví lidé, kteří pravou, orthodoxní víru v Krista nevyznávali, byli podle toho, v co věřili, nazýváni buď heretiky, nebo pohany. Předpokladem katolicity církve je tedy její ortodoxie.¹

Základní vyznání pravoslavné víry křesťanů všeobecné církve je formulováno v *Symbolu*

víry, který byl závazně vyhlášen prvním všeobecným sněmem konaným roku 325 v Nicei a druhým všeobecným sněmem v Konstantinopoli v roce 381. Text symbolu víry byl sestaven na základě nejstarších křesťanských textů a jeho formulace jsou precizovány tak, aby vymezovaly orthodoxii vůči jiným názorům a jsou namířeny proti nepravoslavným učením. Symbol víry byl všemi místními církvemi, spojenými v „jednu svatou všeobecnou a apoštolskou církev“, přijat. Všechny následující všeobecné sněmy zachovávají a vysvětlují toto „nicejsko-cařihradské“ vyznání víry.

Pravoslavná křesťanská víra byla vyjádřena v závěrech sedmi všeobecných sněmů, které jsou v pravoslavné církvi platné beze změny dodnes. Pravoslavná církev je tedy církví sedmi všeobecných sněmů. Chápe sebe samu jako totožnou s původní všeobecnou církví (*katholiki ekklisía*) a své dějiny vnímá jako nepřetržitou kontinuitu právě Kristovy církve od počátku až do současnosti. Používá pojmenování *orthodoxon katholiki ekklisía*, čili pravoslavná všeobecná církev. Pravoslavnou se nazývá proto, že v ní křesťané pravým, tedy pravdivým způsobem oslavují Boha, všeobecnou proto, že obsahuje plnost pravdy a je rozšířená po celém světě.

Všeobecné sněmy probíhaly v rozmezí let 325-787. Vyjádřily křesťanskou víru, od počátku v církvi vyznávanou, prostřednictvím základních křesťanských dogmat. Šlo o formulování víry, že

1. Bůh přebývá ve třech Osobách, jako Bůh Otec, Bůh Syn a Duch Svatý,
2. tyto Osoby jsou si navzájem rovny a sdílejí navzájem jedinou božskou jousoucnost (bytnost),²
3. v Osobě vtěleného Boha Ježíše Krista se spojuje božská a lidská přirozenost, a to nesliště, nesmíšeně, nerozlučně,³
4. Boží Matka je ustavičná Panna a přísluší jí pojmenování Bohorodice, protože panensky z Ducha Svatého počala a porodila vtěleného Boha – Ježíše Krista.⁴
5. Boha křesťané mohou uctívat prostřednic-

tvím obrazu (ikony). Je to možné proto, že se Boží Syn vtělil a jakožto Člověk Ježíš Kristus a byl ve svém pozemském životě viditelný lidským očím.⁵ (Toto dogma latinská církev kvůli nedorozumění nejprve nepřijala. Dnes již toto učení najdeme v Katechismu katolické církve.) pravoslavná církev takto formulovanou víru již neměnila (což je v souladu se zásadami pravdivé křesťanské dogmatiky), Západ po svém oddělení od pravoslavi ve druhém tisíciletí po Kristu prošel dalším dogmatickým vývojem.

Charakteristickým rysem teologie římskokatolické církve je tzv. subjektivismus, který je pramenem a původcem všech odlišností římskokatolického dogmatického učení od pravoslavného. Subjektivismus slouží jako počáteční a základní bod v celém procesu dokazování. Jsou vyhledávány a přizpůsobovány jisté pasáže z textů svatého Písma a jsou vykládány pomocí logické metody sylogismů, která má sofistický charakter. Odtud vznikla v římskokatolické církvi teorie, pomocí níž jsou vytvářena nová dogmata. Je to teorie o tzv. implicitnosti

a explicitnosti. Nová římskokatolická dogmata se dříve nacházela ve skrytém zárodku (implicitně) a nakonec byla po vzájemných diskusích mezi teology usměrněna a vyhlášena (explicitně). V důsledku tohoto učení západní církve připouští možnost postupného růstu počtu dogmat a přirovnává tuto teorii k historickému odhalování a upevňování křesťanských dogmat na výše zmíněných všeobecných sněmech.

ŘÍM PO SVÉM ODDĚLENÍ ZAVEDL
ATO NOVÁ DOGMATA A UČENÍ:

1. Dogmata o papežském primátu a neomylnosti
2. Filioque – učení o pocházení Svatého Ducha i z Boha Syna
3. Dogma o dědičném hříchu (původní církevní učení bylo Římem změněno)
4. Učení o nadbytečných zásluhách svatých a o odpustcích
5. Dogma o neposkrvněném početí Panny Marie (nová římská dogmata o Panně Marii jsou důsledkem římské změny v dogmatu o dědičném hříchu)
6. Dogma o nanebevzetí Panny Marie

Poznámky:

¹⁾ O katolické církvi hovoří poprvé již Ignatios z Antiochie (Theoforos, Bohonos; 1.–2. stol.), žák sv. apoštola Jana.

Od této doby bylo přídavné jméno katolík (katolická) hlavním a prakticky jediným přívlastkem církve. Jako podstatné jméno se však toto slovo v řečtině jako jazyku východní církve téměř nepoužívalo. Objevilo se na latinském Západě, kde označovalo člena církve. Na Východě existují pouze výjimky, jako např. „katolikos“ jako titul biskupů nebo představených monastýrů se zvláštními pravomocemi (např. patriarcha-katolikos v současné Gruzii). Slovo „pravoslavný“ je oproti tomu, počínaje 4. stol., církevními spisovateli často používáno, a to jak jako podstatné jméno, tak i jako jméno přídavné (sv. Methodios, Athanasios Alexandrijský, používá ho i historik Eusebios). Je používáno v průběhu ariánských sporů a v „Aktech všeobecných sněmů“. Podstatné jméno „pravoslavi“, řecky „orthodoxia“ se stalo součástí církevního slovníku, zatímco slovo, odpovídající termínu „katolicismus“ nikdy řeckými otcí používáno nebylo (výraz katolikismus je současným řeckým neologismem, označujícím římský katolicismus). Je třeba podtrhnout, že téměř až do současnosti církev nikdy sebe samu necharakterizovala výrazem „pravoslavná“, ale vždy sebe samu nazývala „katholická“. Ve svatootcovské terminologii je církev „katholická“ a její víra a učení je „orthodoxie“, čili pravoslavi. I když je i víra někdy nazývána katolickou, členové církve jsou „pravoslavní“. Proto je „katholická“ církev často nazývána „církvi pravoslavných“: „ekklesia ton orthodoxon“.

O přívlastku „katholík“ čteme u Cyrila Jeruzalémského (Katecheseis): „(Církev) se nazývá 'katholická', protože se rozprostírá po celém světě, od jednoho okraje země ke druhému, učí plnému „poznání“, zahrnuje v sobě všechna učení, která je třeba člověku poznat... objímá celý lidský rod... vládne vši plnosti blahodati pro léčení každého hříchu duše i těla a vládne všemi myslitelnými ctnostmi ve slově i v díle a všemi duchovními dary“ (Cyr. H. Catech.

18. 23; PG. 33. Col. 1044) (arcibiskup Vasilij /Krivošein/: Kafoličnost' i cerkovnyj stroj. <http://kiev-orthodox.org/site/theology/768/>)

²⁾ První a druhý všeobecný sněm, Nicea a Cařihrad, rok 325 a 381.

Třetí a čtvrtý všeobecný sněm, Efez a Chalcedon, rok 431 a 451.

³⁾ Pátý a šestý všeobecný sněm, Cařihrad, rok 553 a 680.

⁴⁾ Třetí všeobecný sněm, Efez, rok 431.

⁵⁾ Sedmý všeobecný sněm, Nicea, rok 787.

POUŽITÁ LITERATURA:

Aleš, Belejkanich: Pohledy do dejin pravoslavnej dogmatickej teologie, Prešov 1989

arcibiskup Vasilij (Krivošein): Kafoličnost' i cerkovnyj stroj. <http://kiev-orthodox.org/site/theology/768/>

Belejkanich: Katolícky katechizmus z pohľadu pravoslavnej teologie, Prešov 1998
Belejkanich: Pravoslávne dogmatické bohoslovie I., Prešov 1995

Belejkanich: Pravoslávne dogmatické bohoslovie II., Prešov 1996

Katechismus katolíckej cirkve, Praha 1995
Kernaševič: Zrovnávacie bohoslovie a sektológia, Prešov 1974

Протоиерей Митрофан Зноско-Боровский: „ПРАВОСЛАВИЕ РИМО-КАТОЛИЧЕСТВО ПРОТЕСТАНТИЗМ СЕКТАНСТВО“ Сравнительное богословие, Москва 1998г.

Протопресвитер Михаил Помазанский: „Православное Догматическое Богословие“

PODLE PRAVOSLAVNÉ TEOLOGICKEJ LITERATURY
ZPRACOVALA JANA BAUDIŠOVÁ

1 600. VÝROČÍ SV. JANA ZLATOÚSTÉHO

dokončení

Ve svých homiliích se svatý Jan Zlatoústý často zabývá tím, jak má vypadat život pravoslavného křesťana, co je dobré, co je zlé, jak posílit dobré a potlačit zlé. Mnoho prostoru věnuje problému hříchu a pokání. Nabádá své věřící, aby nepodceňovali věci zdánlivě mravně lhostejné, bezhříšné. Některé skutky nejsou hříchem, ale ke hříchu vedou. Patří sem například smích, který může být nemístný, nevhodný, zraňující. Nebo pohled, který může být žádostivý, nemravný. Je zapotřebí stále kontrolovat své chování.

Varuje křesťana před různými zdánlivě všedními hříchy. Například hněv se podle něj podobá bouři s větrem, napadá duši a dělá člověka směšným. Pokud nás někdo urazí, ukřivdil nám, vzpomeňme si na tichost Ježíše Krista a zkroťme svůj hněv. Budeme z toho mít užitek nejen my, ale naučíme i toho, kdo nám ukřivdil, mírnosti. Proto je nutné trpělivě snášet příkoří a se zlostným člověkem zacházet mírně. Zlo se zlem nepřekoná. Úkolem křesťana je zmenšovat zlo a šířit na zemi dobro.

Za obrovské zlo dále považuje lakomství. To totiž

zotročuje člověka, staví jej proti bližním, někdy i nejbližším; rodiče proti dětem, děti proti rodičům, přátele proti přátelům. Z lakoty se zrodili vyděrači, vrahové, pocházejí z něj války, krveprolití a každé zlo.

Slavomam a samolibost vidí svatý Jan Zlatoústý jako vašeň, jež odtrhává duši svých zajatců od nebes, připoutává ji k zemi a nedovoluje jí, aby vzlétla. Ten, kdo nachází zalíbení ve světské slávě, zbavuje se možnosti získat slávu Boží.

Nebudeme rozebírat další hříchy, které obsahují světcovy homilie. Zaměříme se na důležitá doporučení sv. Jana Zlatoústého věřícím, která vedou k dosažení pokoje, pokory, duchovního života pomocí pokání.

Z hříchů je možno očistit se pokorou, pokáním, vyznáním hříchů a lítostí nad nimi. Usilujme o čistotu svědomí, abychom dosáhli věčného spasení. Kdo má čisté svědomí, přebývá v něm Bůh, jak uvádí svatý Jan ve svém kázání na Genesis. Jinde (v kázání na Nový rok) říká: „Máš-li čisté svědomí zbavené jakéhokoliv hříchu, oslavuješ a těšíš se v naději na budoucí blaho, máš-li na svědomí mnoho hříchů, budeš o svátcích i hodech smutný a stíněný.“

Velkou a zaslouženou pozornost věnuje pokoře a pokání. Když se stal arcibiskupem v Cařihradě, bylo tam sice mnoho věřících,

ale jejich duchovní stav byl špatný. Svatý Jan Zlatoústý usiloval o duchovní obrodu. Snažil se svou pastvu přivést k tomu, aby na základě rozborů citátů z Bible získala pokoj v duši a zbavovala se hříchů. Pán Ježíš uděluje pokoj svým učedníkům i pokoj domům, do nichž vstupuje při každé příležitosti.

Křesťan bez pokoje v duši není pravým křesťanem. Není-li pokoj, je vše marné, neboť všude kolem vidíme jen rozklad a boj. Bez smíření s Bohem není možný pokoj s lidmi. Pokoj v duši napomáhá pokání a pokoře. Prorok Izajáš říká: „Panovník Hospodin otevírá mi uši a já naslouchám, aniž se nazpět obracím. Těla svého nastavuji bijícím ... a tváře své neskrývám před pohaněním a pliváním“ (volně podle Iz 50,5–7). A na jiném místě: „... panovník Hospodin mi pomáhá, protože nebývám zahanben.“

Co je však pravé pokání? Je to lítost nad hříchem, pláč a především snaha o nápravu. Největší význam pro účinnost pokání má poznání a odsouzení svého hříchu. Když uznáme a vyznáme své hříchy, přestaneme být zlostnými a mstivými. Naše duše se ztiší, upevníme se v konání dobra. Vyznaný hřích se stává menším než nevyznaný.

Buďme mírní, tiší a shovívaví, mluvm s každým klidně. Buďme velkomyslní.

Po těchto cenných radách se svatý Jan Zlatoústý snaží vést své věřící k dobročinnosti, v níž byl pro ně zářným příkladem. Podle něj tkví dobročinnost v přirozenosti člověka.

Velkou a zaslouženou pozornost věnuje světec práci a výchově. V jeho době považovali zámožní lidé fyzickou práci za ponižující. Tento názor v trochu jiné podobě pronikl bohužel i do současnosti. Svatý Jan Zlatoústý dokazuje bohatým, že zbohatli v důsledku těžké fyzické práce chudých, kteří na ně pracují, zatímco oni užívají svého bohatství k hostinám, neřestem, nestřídmosti a smilstvu.

Ve 4. století však existovala sekta euchtítů. Působila v Sýrii, Fénicii, Palestině a Mezopotámii. Její stoupenec odmítali každou práci. Učili, že jen modlitba může spasit člověka bez práce a dobrých skutků.

Svatý Jan dokazuje na příkladech ze svatých evangelii, že práce není hanbou. Stydět se má ten, kdo trátí život v lenosti. Vždyť Spasitel a sv. apoštolé pracovali fyzicky (z kázání Priscilla a Akvila).

Světec nekompromisně odsuzoval otroctví. Má nemalou zásluhu na tom, že křesťanství urychlilo jeho zrušení.

K vzácným klenotům křesťanského písemnictví patří traktáty sv. Jana Zlatoústého o výchově. Vycháze-

je z Písma zdůrazňuje autor mimořádnou lásku našeho Pána k dětem. Veškerou zodpovědnost za výchovu klade na rodiče a úplně ji odděluje od státní výchovy. Jeho myšlenky byly cizí antickému světu, v němž žil.

Rodiče mají dbát o to, aby jejich děti byly bohaté statky duchovními, nikoliv pozemskými. Nejkrajnější mírou bezbožnosti je nepečování o děti. Zločinci se vyskytují jen proto, že nebyli upevněni v křesťanské mravnosti. Rodiče, kteří se o výchovu ke křesťanské mravnosti nestarají, nazývá vrahy. Podle něj není tak strašné vrazit do srdce dítěte nabroušený nůž jako rozvrátit a zničit jeho duši, které není nic na světě rovno. Kdyby se rodiče snažili dát dětem dobrou výchovu, nebylo by zapotřebí soudů, trestů, ani žalářů. Jsou-li matka a otec čestnými, upřímnými, jsou-li naplněni láskou k Bohu, budou takové i jejich děti. Zvláště se obrací na matky, aby střežily své dcery, vedly je ke zbožnosti, pracovitosti, lhostejnosti k penězům a k nezájmu o přílišné marnivosti v oblékání. Říká, že takovou výchovou dcer zachrání matky nejen je, ale i jejich budoucí muže, děti a vnuky.

Padesát let ateistické výchovy se výrazně podepsalo v podobě velké nedůvěry některých našich spoluobčanů k církvi a křesťanství. Další léta dále prohlubují

propast mezi Bohem a člověkem.

Vyvrcholením pravoslavného církevního roku je svatá Pascha. Svatý Jan Zlatoústý ve své velkonoční promluvě, jak ji čteme na jitřní bohoslužbě, vede věřící k co největšímu využití Božích darů, které nám v tomto čase dává. Je-li kdo zbožný a bohabojný, může se radovat z této jasné slavnosti. Jestliže je sluhou moudrým, nechť vede s veselím v radost Pána svého. Strádá-li kdo postem, obdrží odměnu. Půst nám dal milující Otec, aby nás očistil od hříchů. Chceme-li přijmout tento duchovní lék, musíme zjasnit mysl a ulehčit duši.

Budeme-li celé dny trávit v přejídání a opíjení se, získáme škodu na duši i na těle. Už na počátku lidstva přišla smrt z nestřídmosti a nezdrženlivosti. Spasitel se postil čtyřicet dnů. Svým učedníkům zdůrazňoval význam postu a modlitby při vyhánění ďábla. Postili se i mnozí proroci (např. Mojžíš, Eliáš aj.) Půst je pokrmem pro duši. Vládce je laskavý, přijme stejně své dlužníky, kteří pracovali od první hodiny, jako ty, kteří přišli v hodině jedenácté.

Důležitým tématem v díle svatého Jana Zlatoústého je neustálý boj za Pravdu Kristovu, za niž umírali sv. mučedníci na celém světě. V jednom ze svých kázání se zabývá Jidášovou zradou.

Toto kázání je vzácnou perloou řečnického umění. Svatý Jan Zlatoústý směřuje své posluchače k tomu, aby více litovali Jidáše připravujícího se ke zradě než zrazeného Krista. Spasitel v důsledku této zrady a utrpení sedí po pravici Otce. Prokazuje nekonečné milosrdenství a dobrotu. Je zarmoucen kvůli sobě, ale kvůli tomu, kdo ho zradil. Kristův zármutek nad Jidášem je důkazem jeho lásky k lidem, příkladem toho, jak máme odpouštět svým nepřítelům. Zvláště když přistupujeme ke svatým Darům, máme se zachvít před sv. prestolem, na němž je přítomen Kristus.

Kromě spisů a kázání sv. Jana Zlatoústého se na stránkách našich modlitebních knížek zachovaly i jeho modlitby. Patří k nim též krásná modlitba před sv. přijímáním, v níž hovoří o tom, že nejsme hodni ani dostateční, aby Pán vstoupil do chrámu naší duše, který je zpustlý a není v něm slušného místa, kde by Kristus hlavu složil. Nebo vroucí prosba, aby Hospodin vnesl pokoj do svatě církve a zabránil rozbrojům, nepokojům a různicím v ní.

Tímto nahlédnutím do díla sv. Jana Zlatoústého nelze zdaleka vyčerpat jeho rozsah ani hloubku. Je projevem vděčnosti světců, který nás staletími vede ze země do nebe.

METROPOLITA KRYŠTOF

CÍRKEV POCHOPÍ POUZE TEN, KDO POCHOPÍ LITURGIU

(A. S. CHOMJAKOV)

Jednou z nových rubrik, která se v našem časopise objevuje, je liturgika. Budeme se v ní setkávat s tím, co se týká naší společné a třeba i osobní modlitby. S tím, jak chválíme, oslavujeme a vzýváme Boha. S tím, jak vypadá Boží kult, konaný církví.

Liturgika je vědní disciplína z oboru teologie, se kterou pravděpodobně přichází každý skutečný křesťan do styku nejčastěji. Bez ohledu na to, zda vědomě či nevědomě. Již tím, že koná každé ráno a večer své modlitební pravidlo, má podíl na posvěcování nejenom sama sebe, ale i času. Posvěcování času je cílem denního cyklu bohoslužeb a i když osobní modlitební pravidlo do něj přímo nepatří, lze se na tomto posvěcování času podílet.

Jestliže se dogmatická teologie zabývá obsahem pokladu víry, spirituální teologie prožíváním víry, pak liturgická teologie nachází svůj předmět v Božím kultu, soustavě všech liturgických úkonů a s nimi souvisejících podmínek a okolností (např. se to týká posvátných míst, budov, osob či předmětů). Dává tedy teologický výraz tomu, jak se naše víra projevuje ve vztahu k Bohu a jeho svatým.

Liturgické texty a spisy patří k těm nejstarším, které křesťanství má. Jejich tvorba se vine bez přerušování od apoštolů do současnosti. Starý i Nový zákon obsahuje pasáže, které jsou buď liturgickými texty samotnými, nebo bohoslužebné dějství popisují. Podle jedné z teorií jsou poetické oddíly z Janova Zjevení (poslední knihy Bible) záznamem tehdy používaných liturgických zvolání. Doporuče-

ni, jak konat některé obřady (například křest), nacházíme ve spisu *Didaché – Učení Páně skrze dvanáct apoštolů národům* z přelomu 1. a 2. století. Popisem bohoslužeb se zabývá ve 2. polovině 4. století VII. a VIII. kniha *Apoštolských konstitucí*, věcný rozbor božské liturgie podává cařihradský patriarcha sv. German začátkem 8. století, alegorický výklad podává sv. Mikuláš Kabasila ve století 14. S rozvojem vzdělanosti a následně knihtisku se později počet děl z oblasti liturgiky množí do až nepřehledného množství.

Teologické bádání není úkolem *Hlasu pravoslavi*. Co ovšem úkolem *Hlasu pravoslavi* je, to je zaobírat se vším, co se týká života pravo-

slavných křesťanů. Věřící člověk se od nevěřícího liší tím, že našel svého boha a hledá, nalézá a buduje si k němu svůj vztah. Křesťan se od obecně věřícího člověka liší tím, že zná jméno svého Pána – Ježíše Krista. A nakonec pravoslavný křesťan se liší od jinoslavného křesťana tím, že jde po správné (tj. pravé) cestě slavení Boha. Cestou, kterou si nevymyslel či subjektivně nevybudoval, ale kterou postupně prošlapávali všichni Bohu milí, proroci, apoštolové, svatí otcové a matky. Jde tedy cestou posvátné tradice, která je zároveň cestou společenství církve. Všichni svatí jsou nejen přímluvci před trůnem Boží slávy, ale zároveň vzory a příklady. Ukazují, jak se před Bohem postavit, jak s Bohem rozmlouvat, jak si k němu vytvářet vztah a naplňovat své synovství či dceřinství.

Už učedníci položili Ježíšovi jasnou prosbu „Pane, nauč nás modlit se“ (L 11, 1). Tato prosba se stává potřebnou každému člověku, a to nejenom jednou v životě, ale opakovaně. Modlitba je skutečně uměním. Je natolik živým a dynamickým procesem, že i dosažené lze ztratit. Proto není chvíle, kdy by se jedinec nemusel snažit o stání před Bohem a rozmluvu s ním. Miliardy lidí se modlí. A přeci ne každá modlitba je vyslyšena. Není to jen proto, že spousta modliteb má nevhodný obsah, který nemusí být v souladu s Boží vůlí, ale i proto, že jedinec nenalezl celkově či pro danou chvíli správný způsob, jak se k Bohu obrátit. Nenalezl formu, jakou je vhodné a náležitě se obrátit k Božím majestátu.

Nejvhodnější je proto vždy se učit od modlitby obecné církve, neboť ta v sobě obsahuje, jak jsem již zmínil, zkušenosti nesčetného zástupu těch, kteří současně společenství církve s touto modlitbou předcházeli. Po dvě tisíciletí, a to nepočítám dobu Starého zákona, se utváří volání církve k jejímu Pánu. Dvě tisíciletí tedy precizují podobu jakékoli z bohoslužeb, které církev koná. Proto je pochopitelné, že bohoslužba církve jako výraz společné mod-

litby je zákonitě měřítkem či normou i modlitby individuální, modlitby jednotlivce. Aby mohl jednatel získat maximální užitek ze své modlitby, musí se učit od modlitby církve. To je pochopitelné. Není to však možné bez toho, aby porozuměl společné modlitbě. Jestliže jsem zdůraznil dlouhou dobu, během níž se bohoslužby vytvářely, musím připomenout, že během tak dlouhé doby se v bohoslužbách vytvořily mnohé vrstvy, které se různě prolínají, překrývají, slévají a zase na jiném místě rozbíhají do samostatných prvků. V tom spočívá dosti zásadní důvod, proč nejsou starobylé bohoslužby transparentní na první pohled. Ne snad, že by jim bystrý rozum neporozuměl, ale jejich nádherná košatost se skrývá povrchnímu zraku a čeká na úsilí modlitebníka, který vyvine trpělivou a trvalou snahu prodrat se k pokladu, který nashromáždili naši předchůdci ve víře. Tak je třeba rozumět paralele, uvedené v evangeliích od Matouše a Lukáše (*Mt 11, 12: „... království nebeské trpí násilí a násilníci se po něm sápu“; L 16, 16: „... zvěstuje se království Boží a každý si do něho vynucuje vstup“*). Ačkoli je to s podivem, i Bůh a jeho království jsou připraveni trpět násilí a nechat se k něčemu donucovat. Jediným schůdným prostředkem k tomu je Boží kult, liturgování, konání služeb Bohu. (Neschůdným prostředkem by byla magie, ale ta není předmětem našeho pojednání.) Modlitbou je – věřte či nevěřte, ale raději věřte – možné pohnout nebesy.

Cílem úvah, které se budou objevovat v této rubrice, nebude návod, jak zatrást nebesy. To by mělo bližší ke zmíněné magii. Cílem bude přinést hlubší porozumění tomu, co církev koná v rámci bohoslužeb. S ohledem na to, aby každý, kdo se z důvodu své křesťanské víry k Bohu sápe (jak silně slovo!), měl možnost více porozumět a tedy mít větší užitek z toho, když církev obětuje: chvály a hymny, kadidlo, svíce i olej a jejich světlo, víno a chléb. A mít následně spasitelný užitek z toho, když Bůh oběti církve přijímá.

ARCHIMANDRITA MAREK KRUPICA, LITOMĚŘICE

DÁLE K ZASLÍBENÉ ZEMI

Konečně byl vybudován přenosný svatostánek, vysvěcen velekněz a kněží – Áron a jeho čtyři synové – a zahájeny pravidelné bohoslužby. Byly spojeny se čtvrtým druhem oběti. Oběť byla vlastně hostina s Boží účastí. Jako běžná hostina sbližuje navzájem její účastníky, tak oběť sbližuje, podobně jako dnešní bohoslužba, lid s Bohem a prohlubuje vztah lásky k němu.

Hlavní obětí byla oběť zápalná. Byla přinášena jménem všeho lidu. Obětoval se býk, beran nebo kozel, který se celý na oltáři spálil. Bylo to jako

stolování s králem, kdy všichni v účtě stojí, jen král sám jí. Dalším druhem oběti byla oběť přídavná, která se přinášela každé ráno a každý večer ve svatyni. Byl to hlavně chléb, který se předkládal a obracel na tamějším oltářním stole. Z této oběti pak jedli všichni účastníci. To byly bohoslužby určené celému shromáždění. Chtěl-li však někdo z lidu vyjádřit Bohu svou vděčnost nebo o něco poprosit, přinesl oběť pokojnou, nějaké dobytce, které kněz na oltáři spálil jen částečně – většinou tuk a vnitřnosti – a zbytek byl určen k hodu pro kněze a ty, jež oběť přinesli. Podobně vypa-

dal i čtvrtý druh oběti, oběť za hřích. Když někdo něco spáchal a pak toho litoval, přinesl tuto oběť, která nám připomíná svatou tajinu pokání.

Hospodin dal svému lidu i řadu dalších pokynů, i takové, které se týkaly tělesného zdraví, například, co se smí nebo nesmí jíst, jak se chránit proti nakažlivým nemocem a podobně. Byl svému lidu milujícím otcem, který se stará o všechny stránky života svých dětí.

Bohatší o smlouvu s Bohem, a tím o jistotu Boží ochrany, bohatší o zákon, jehož plnění je činilo schopnými přijímat tuto ochranu – vydali se na další cestu.

Když se lid přiblížil k zaslíbené zemi, poslal Mojžíš dvanáct mužů, po jednom z každého kmene, aby prozkoumali tu zemi, jež má být jejich domovem. Z kmene Judova šel Káleb, z kmene Efraimova šel Jozue, o kterých si ještě povíme. Mojžíš jim řekl: „Jděte vzhůru Negebem, vstupte pak na pohoří a zjistěte, jaká to je země a jaký lid v ní sídlí; zda je silný nebo slabý, zda je ho málo nebo mnoho; a zda je země, v níž sídlí, dobrá nebo zlá, zda jsou města, v nichž sídlí, otevřená nebo opevněná; též zda je země úrodná či neúrodná, zda v ní jsou stromy nebo ne. Bud'te odvážní a přineste něco z ovoce té země!“ Byla totiž doba sklizně raných hroznů.

Těch dvanáct mužů prošlo zemí, došli až k Chebronu, vše si prohlédli, nabrali ovoce na

ukázku, šlo hlavně o granátová jablka, a v úvalu Eškol uřízli ratolest s vinným hrozdem tak velikým a těžkým, že jej museli nést dva na sochoru. Po čtyřiceti dnech průzkumu se vrátili k Mojžíšovi a celé izraelské pospolitosti ohlásili, co viděli: „Ta země vskutku oplývá mlékem a medem. A toto je ovoce. Jenomže lid, který v zemi sídlí, je mocný a města jsou opevněná a nesmírně veliká. Na jihu země sídlí Amalekytáňé, na pohoří jsou usazeni Chetejci, Jebúsejci a Emorejci, při moři a podél Jordánu Kenaanci.“

Když si lid pomyslel, že by měl dobývat veliká opevněná města, opustilo ho veškeré nadšení a obrátil svou hořkost proti Mojžíšovi. Káleb je uklidňoval, aby se nebáli, že Hospodin bude svému lidu pomáhat: „Vzhůru! Pojďme! Obsadíme tu zemi a jistě se jí zmocníme.“ Jenom Jozue s ním souhlasil. Ostatních deset však tvrdilo: „Nemůžeme vytáhnout proti tomu lidu, vždyť je silnější než my.“ Začali před lidem hanět tu zemi, kterou prozkoumali. Zvláště varovali před tamějším lidem, že je obrovitě postavy a že si před nimi připadali jako luční kobylky.

Když to vše lid vyslechl, proplakal celou noc. S křikem se pak obořil na Mojžíše a Árona: „Kéž bychom zemřeli v egyptské zemi nebo na této poušti! Proč nás Hospodin přivedl do této země? Abychom padli mečem? Aby se naše ženy a děti staly kořistí? Nebude pro nás lépe vrátit se do Egypta?“ Nakonec se lid rozhodl zvolit si náčelníka a vrátit se zpět do Egypta, kde sice všichni museli

těžce otročit, byli však ušetřeni nebezpečí svobodných lidí, kteří se musí často o sebe sami postarat v nebezpečí, občas musí bojovat a nasazovat svůj život.

Když se o tomto rozhodnutí dověděl Jozue a Káleb, roztrhli svá roucha na znamení nesouhlasu a domlouvali celé izraelské pospolitosti: „Země, kterou jsme při průzkumu procházeli, je země převelice dobrá. Jestliže nám Hospodin bude přát, uvede nás do ní a dá nám ji. Nechtějte se přece bouřit proti Hospodinu. Nebojte se lidu té země. Jejich ochrana od nich odstoupila, kdežto s námi je Hospodin.“ Celá pospolitost se však dala znovu do křiku, a Káleba a Jozue že ukamenují.

Vtom se všem Izraelcům ukázala při svatostánku Hospodinova sláva a Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Jak dlouho mne bude tento lid znevažovat a nedůvěřovat mi přes všechna znamení, která jsem uprostřed něj konal? Budu ho bít morem a vydědím jej, a z tvého potomstva učiním zdatnější národ, který mi bude důvěřovat a plnit bez reptání mou vůli.“ Ale Mojžíš opět za svůj lid prosil. Hospodin pravil: „Na tvou přimluvu promíjím, avšak, jakože jsem živ, žádný z mužů, kteří viděli mou slávu a má znamení, jež jsem činil v Egyptě a na poušti, a pokoušeli mě už aspoň desetkrát a neposlouchali mě, nespattí zemi, kterou jsem přísazně zaslíbil jejich otcům; nespattí ji žádný, kdo mě znevažoval. Jen svého služebníka Káleba, protože byl jiného ducha a cele

se mi oddal, uvedu do země, do níž vstoupil, a jeho mrtvá těla, vás všech povolanych do služby, však je vás všech od dvacetiletých výše, kdo jste proti mně reptali. Věřu, že nevejdete do země kromě Káleba, syna Jefunova, a Jozua, syna Núnova. Ale vaše děti, o nichž jste tvrdili, že se stanou kořistí, do ní uvedu, takže poznají zemi, kterou jste zavrhli. Avšak vy, vaše mrtvá těla padnou na této poušti a vaši synové budou pastevcí na poušti po čtyřicet let. Podle počtu dnů, v nichž jste dělali průzkum země, poneseťe své viny. Za každý den jeden rok, za čtyřicet dnů čtyřicet let. Tak pocítíte mou nevoli.“

Když Mojžíš oznámil všem Izraelcům tato slova, začal lid velice truchlit. Za časného jitra vystoupili nahoru na pohoří. Řekli: „Jsme připraveni vystoupit až k místu, o němž Hospodin mluvil.“ Ale Mojžíš je varoval: „Proč zase přestupujete Hospodinův rozkaz? Nezdaří se vám to. Nevystupujte tam – vždyť uprostřed vás není Hospodin – abyste neutrpěli porážku od svých nepřátel. Amálekovci a Kenaanci budou proti vám a vy padnete mečem, protože jste se odvrátili od Hospodina. Hospodin s vámi nebude.“

Přesto opovázlivě vystoupili nahoru na pohoří. Vtom sestoupili Amálekovci a Kenaanci, kteří sídlili v tom pohoří, a bili je a pobíjeli a hnali je pryč. A tak lidu nezbylo než se pokořit před Božím rozhodnutím a vrátit se na poušť a začít tam své čtyřicetileté putování.

ARCIBISKUP SIMEON

Milí (nejen) mladí přátelé!

V našem „znovuzrozeném“ Hlasu pravoslaví jsme dostali prostor, který patří jen a jen nám, a na kterém se může objevit cokoliv, co nás zajímá, nebo se nás – pravoslavné mládeže – dotýká.

Ráda bych vám na těchto stránkách, kromě jiného, postupně představila hnutí mladých všech místních pravoslavných církví a jejich pohled na život v církvi. Doufám, že se vám „naše“ část HP bude líbit. Budeme rádi, když se i Vy sami začnete podílet na její podobě, těším se proto na Vaše nápady i příspěvky.

Vaše Libuše Pipková

INSPIRACE A ZKUŠENOST Z POLSKA

ROZHOVOR S MAGDALENOU MULARCZYK-ŽDANUK, PREZIDENTKOU BPM V POLSKU

Můžete nám představit polskou organizaci pravoslavné mládeže?

Bratrstvo pravoslavné mládeže v Polsku je... To je těžké říct co je, možná asociace? Asi ne. Organizace - instituce? Ne. Je to vlastně jedna velká rodina mladých pravoslavných křesťanů. Tito mladí lidé tvoří Bratrstvo pravoslavné mládeže v Polsku (a skupiny ve svých farnostech, eparchiích – “údy” Bratrstva). Tato rodina vznikla před 27 lety a byla založena právě těmito mladými lidmi, vyrostla díky jejich myšlence a jejich úsilí. A stejně to funguje i dnes. Lidé, kteří chtějí pracovat pro církev, rozšiřovat své znalosti o pravoslavné víře, rozvíjet své zájmy a pomáhat ostatním, to vše dělají skrze svou činnost v Bratrstvu.

Pravoslavná církev na území Polska musela čelit i ve 20. století velkým těžkostem a nepřátelství. Kdy a jak vznikalo hnutí mládeže?

Ještě předtím, než Bratrstvo začalo existovat jako formální organizace, objevily se první známky aktivity mezi mladými v kroužku studentů Varšavské univerzity, kteří většinou pocházeli z okolí Białystoku. Není možné je všechny jmenovat, ale měla bych zmínit, že dnes mnoho z nich zastává vysoké pozice v církevní hierarchii a ve vládě. Jedni z prvních aktivistů bratrstva jsou: Jeho Blaženost Sáva – metropolita varšavský a celého Polska, Jeho Vysokopřeosvícenost Jeremiáš

– arcibiskup Štětínské a Vroclavské eparchie, Jeho Vysokopřeosvícenost Šimon – arcibiskup eparchie Lodžské a Poznaňské, Eugeniusz Czykwin – poslanec parlamentu, Mirosław Matreńczyk – ředitel východoevropské kanceláře Světové rady církví a mnoho dalších lidí.

Na počátku, roku 1969, se mladí nadšenci setkávali na “čtvrtečních diskuzích” v prostorách pravoslavného semináře v Pařížské ulici ve Varšavě. Později se začali scházet i na “nedělních setkáních” v suterénu katedrály sv. Marie a Marty a v bytě profesora Jana Anchi-miuka (současného arcibiskupa Vroclavské a Štětínské eparchie).

Další desetiletí těchto aktivit postupně přineslo spolupráci s mládeží z různých jiných farností, zejména těch, kde se konala podobná shromáždění (Białystok - o. Żelazniakowicz, Hajnówka - o. L. Tofiluk, Drohiczyn - o. G. Misijuk). Toto období ale ukázalo, že je potřeba tato setkání “formalizovat”. Objevila se navíc potřeba aktivity koordinovat a sjednotit. Částečný úspěch se projevil v roce 1980, kdy byla vytvořena Asociace pravoslavných teologů, která byla svěřena do duchovní péče dnešního metropolity Sávy.

První pouť na svatou horu Grabarku (9.-11. května 1980) se stala takřka kulturní událostí. O rok později bylo oficiálně založeno Bratr-

stvo pravoslavné mládeže v Polsku (samozřejmě jeho založení provázely všemožné překážky ze strany státních představitelů).

Jaká činnost nejvíce stmeluje a buduje společenství BPM?

Během těchto prvních dvaceti let se Bratrstvo se svými podniky pevně začlenilo do kalendáře akcí Pravoslavné církve v Polsku a na celém světě. Od počátku své činnosti Bratrstvo organizuje paschátní pouť na svatou horu Grabarku. BPM také připravuje oslavy svátků, při nichž se setkává velké množství věřících (mezi jinými: svátek Proměnění Páně – na svaté hoře Grabarce, svátek ikony Bohorodičky Suprašlské, svátek mučedníka sv. Gabriela Zabłudovského a svátek sv. Onufrije v Jablčném).

Bratrstvo přispívá k spirituálnímu rozvoji mladých lidí organizováním poutí do různých monastýrů, konventů a chrámů po celém světě. Také organizuje tzv. “gowienja” (útočiště) pro absolventy středních škol. Stará se o prázdninové aktivity pro děti a mládež v podobě různých táborů v Polsku (např. Białowież, Jaczno, Cieplice, Gorlice,).

Bratrstvo navíc spolupracuje i se SYNDESMO-Sem – světovou organizací pravoslavné mládeže, dále Světovou organizací křesťanských studentů a pořádá i mezinárodní výměnné a tréninkové pobyty pro mládež.

Ráda bych se zmínila, že se pravoslavná mládež podílí i na nakladatelské činnosti, například na vydávání periodik jako je “Orlec” ve Varšavě, “Prześwit” ve Vroclavi, “Wiadomości Bractwa”, “Arche”, “Wiadomości Diecezjalne”, vznikl také białostocký “List Informacyjny”. Bratrstvo zodpovídá za publikace vyšlé v tzv. “Biblioteczka Bractwa” (Knihovnička Bratrstva) a sérii “Wýchodni církev”.

Bratrstvo se stará nejen o spirituální rozvoj mládeže, ale i o jejich aktivitu fyzickou. Pořádá množství sportovních utkání během celého roku v různých disciplínách (mezi jinými volejbal, basketbal, stolní tenis, házená a další.) V současné

době začíná BPM s další svou aktivitou, poskytováním právní pomoci chudým, kteří si nemohou dovolit právníka. Jako dobrovolníci zde pracují mladí studenti právnické fakulty. Věřím, že v Bratrstvu může každý mladý člověk najít svou cestu k vyjádření svých schopností a jejich využití.

Co byste poradila nově vznikající organizaci pravoslavné mládeže?

Ze svých zkušeností, které jsem získala během několika let v BPM, to vidím tak, že všechno je možné tam, kde je přátelství (společenství). I malá skupinka přátel, která se k něčemu rozhodne, dosáhne úspěchu, protože jeden druhého vzájemně podporuje a svou práci milují. Co víc, toto přátelství, entuziasmus a zaujetí věcí je velmi nakažlivé, takže skupinka roste a může časem zahrnout mládež z celé země. Proto nově vzniklé organizaci pravoslavné mládeže mohu doporučit: buďte přáteli! Nesetkávejte se pouze kvůli organizování poutí a dětských táborů, scházejte se ke společnému rozhovoru, společně se smějte, plačte a hlavně se scházejte ke společné modlitbě. I kdyby vás na počátku mělo být skutečně jen pár.

Fotografie převzatá ze serveru www.Orthodoxphoto.net

Internetové stránky polského BPM najdete na adrese: <http://www.bmp.cerkiew.pl>

Internetové stránky českého BPM najdete na adrese: <http://www.bmp-cz.info>

NEZAPOMENUTELNÉ SETKÁNÍ

Ve dnech 12. – 15. července navštívil Českou republiku poprvé v naší historii nejvyšší představitel Rumunské pravoslavné církve. Jeho Blaženost **TEOCTIST**, arcibiskup bukurešťský, metropolita Muntenie a Dobrogie, místopředseda trůnu Cezarie Kapadocké, patriarchy rumunský. Přijel k nám na pozvání vladyky Kryštofa, arcibiskupa pražského a metropolity českých zemí a Slovenska. Program návštěvy byl pečlivě připravován ve spolupráci s velvyslanectvím Rumunské republiky v ČR.

Nikdo z nás netušil, že je to současně jeho poslední zahraniční cesta... na následujících stranách se Vám pokusíme zprostředkovat nejdůležitější chvíle, které se nám vryly hluboko do paměti. Atmosféru jednotlivých setkání Vám nejlépe přiblíží následující fotoreportáž.

13. 7. 2007

mentu České republiky panem ing. M. Vlčkem. O čem se na takovém přijetí hovoří se novináři nedozvědí. Mají totiž jen celé 3 minuty na fotografování – a pak už mohou jen čekat za zavřenými dveřmi. Tam jsme čekali spolu se štábem rumunské veřejnoprávní televize, která podrobně mapovala celou návštěvu rumunského patriarchy. Naši rumunští kolegové nechápali, jak je možné, že zpravodajci ČT nepovažují za nutné být přítomni při tak vážných setkáních. Nechtěli nám věřit, že návštěvu rumunského patriarchy ignoruje i regionální zpravodajství ČT.

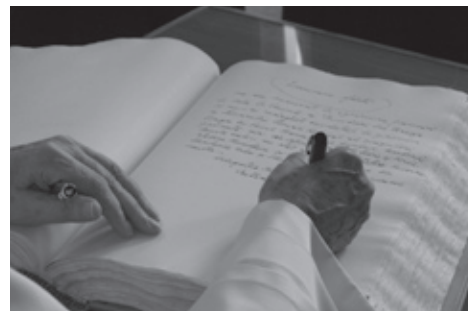
Úctyhodných dvaadvadesát let, ale přitom obdivuhodný vhled do aktuálního společensko-politického dění ve světě ... klid, moudrost, stále přítomný laskavý úsměv, schopnost promlouvat k srdcím, obrovská energie ... tak charakterizují v několika slovech Jeho Blaženost Teoctista, patriarchy rumunského shodně všichni, kdo měli možnost se s ním v průběhu jeho návštěvy u nás osobně setkat.

Nejprve delegaci, kterou tvořili i představitelé SR v čele s arcibiskupem Jánem, čekalo oficiální přijetí předsedou Poslanecké sněmovny parla-

Přivítání primátorem hl. města Prahy MUDr. Pavlem Bémem bylo vřelá a srdečné. Pan primátor všechny přítomné nejprve šokoval tím, že pro vzácného hosta připravil opravdu archijerejské křeslo! Z úcty k jeho věku i postavení. Ve svém

úvodním proslovu, který pronesl zpaměti, projevil obdivuhodnou znalost dějin naší církve a vyslovil nám svou podporu. Jeho Blaženost patriarchy rumunský Teoctist poté přednesl nádherná slova – a věříme, že se nám jejich záznam podaří získat od rumunských přátel.

Do pamětní knihy města Prahy Jeho Blaženost vladyka Teoctist, psal své poselství rozvážně, pomalu a téměř kaligrafickým písmem...

Rozmluva s primátorem hlavního města Prahy panem MUDr. Pavlem Bémem se protáhla z 20 minut na celou hodinu. Možná by trvala i déle, ale zpravodajský kanál ČT 24 projevil zájem o vstup do živého vysílání, a tak bylo potřebné doslova „uhánět“ v pátek odpoledne auty zapchanou Prahou na Kavčí hory.

Kdyby měl v tu chvíli divák možnost vstoupit do velína (tj. srdce televizního zpravodajství), odkud vysílá živé rozhovory ČT 24, naskytl by se mu neobvyklý pohled: tolik duchovních zde ještě nikdy nebylo! Povšiml by si, že ruch u počítačů ustal – a pozornost všech se upřela k neznámému

hostu, který vyzařoval něco natolik svatého, že i otrlí zpravodajci se najednou zastavili...

Odpoledne Jeho Blaženost patriarchy Teoctist rozmlouval s novináři na tiskové konferenci na velvyslanectví Rumunské republiky, a poté ještě promluvil k hostům a krajanům...

14. 7. 2007

Dne 14. 7. vysvětil Jeho Blaženost patriarchy rumunský Teoctist základní kámen chrámu sv. mučedníka Valentina – památníku rumunským osvoboditelům Československa, který má být zbudován v historické části Mostu na navážce naproti děkanskému kostelu. Do roka by zde měl stát krásný dřevěný chrám – dar rumunských věřících. Bude vytvořen v Rumunsku, poté rozložen a převezen k nám.

15.7. 2007

V neděli 15. července 2007 sloužil božskou liturgií v katedrálím chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze. A my jsme tak měli možnost slyšet jedno z jeho posledních kázání, které promlouvalo k srdcím všech přítomných.

Při Božské liturgii zazněl také liturgický zpěv v rumunštině.

ZÁKLADNÍ INFORMACE O RUMUNSKÉ PRAVOSLAVNÉ CÍRKVI

Rumunská pravoslavná církev je v dnešním Rumunsku významnou autoritou. Pravoslaví je vyučováno na školách a je spjata s životem většiny Rumunů. Dnešní Rumunsko má podle statistických údajů 21.794.793 obyvatel, z nichž se 86,7% hlásí k pravoslaví.

Kořeny rumunského pravoslaví sahají do apoštolské doby a navazující na misie sv. apoštola Ondřeje Prvozvaného, který přinesl Evangelijní zvěst do pradávnej římské provincie Skitia Minor na území mezi Dunajem a Černým mořem (dnešní Dobrogea).

Rumunská pravoslavná církev získala autokefalitu 25.dubna 1885 a 25.února 1925 byla povýšena na patriarchii. Je tvořena 6-ti metropoliemi, které jsou složeny z arcibiskupství a biskupství a celkem 11.102 farností s téměř 15 000 chrámy, v nichž slouží 13.925 kněží a diákonů. Rumunská pravoslavná církev pečuje o své věřící i v zahraničí, a to ve třech metropolitách a dvou biskupstvích v Evropě, v Americe má arcibiskupství. V Rumunsku je 606 pravoslavných klášterů a mnišský život vede přes 8.000 mnichů a mnišek. Budoucí kněží jsou připravováni v 37 teologických seminářích, na 12-ti teologických fakultách, kde se dnes vzdělává více než 9.400 studentů v oborech: pastorální teologie, didaktická teologie, sociální teologie a ikonopisectví. Téměř 11 000 učitelů a profesorů vyučuje náboženství na státních školách, 215 kněží koná služby v nemocnicích, 98 kněží působí v armádě, 70 kněží se plně věnuje práci v sociálních komunitních centrech. Rumunská pravoslavná církev zajišťuje v současnosti sociální péči již pro více než 270 000 osob. Spravuje 33 nemocnic, léčeben a center pro tělesně postižené, 25 domů pro seniory, 65 sociálních center pro děti, 22 center pro rodiny a matky v nouzi, 92 sociálních léčeben. Církev také organizuje pomoc při častých živelných katastrofách, zejména povodních, poskytuje pomoc bezdomovcům i dětem ulic.

Rumunská pravoslavná církev má svou reprezentaci i v

PŘIPRAVILI JER. DAVID DUDÁŠ, JER. OLEG MACHNĚV A MARIA KABOŠOVA

Jeho Blaženost patriarcha rumunský Teoctist zesnul na srdeční selhání po operaci, které se den před tím podrobil. Krátce před svým zesnutím kritizoval patriarcha nový vatikánský dokument, který prohlašuje římskou katolickou církev „za jedinou pravou“ mezi ostatními křesťanskými církvemi. Patriarcha prohlásil, že „něco takového Boha netěší“, a že po takovém „hrubém prohlášení“ bude pro pravoslaví „obtěžně najít způsob, jak pokračovat v dialogu s katolickou církví“. Připomeňme, že v roce 1999 poprvé v historii Rumunsku navštívil tuto zemi papež Jan Pavel II. právě díky pozvání patriarchy Teoctista.

časných osobností. Patriarcha Teoctist byl velkým vzorem moudrosti, pokory a rozvážnosti v jednom z nejtěžších současných období. Tím dokázal udržet jednotu, vážnost a lásku k Rumunské pravoslavné církvi, které rumunský převážně pravoslavný národ důvěřuje nejvíce ze všech svých institucí. Zatím co jinde ve světě klesá účast věřících na církevním životě a účast církve na společenském životě,

v Rumunsku je na nejvyšší úrovni v Evropě. Jeho Blaženost je příkladem pro nás všechny, co pracujeme na pastvě. Pamatuji si, jak skromně se ubytoval u prostých věřících při svěcení chrámu ve vesnici Bistra v Transylvanii, kterého jsem se před několika lety s poutníky zúčastnil.

Je pro nás velkým pozhnáním, že jen před dvěma týdny Jeho Blaženost světil se mnou základní kámen chrámu svatého Valentina ve městě Most v severních Čechách. Tento chrám bude památkou hrdinných rumunských vojnů, kteří padli za osvobození Československa v obou světových válkách. Město Most je symbolem devastace přírody, kdy kvůli těžbě hnědého uhlí bylo zničeno staré město, chrámy a hlavně lidské vztahy. Dnes se město rekultivuje, zalesňují se haldy, zasypávají krátery. Přímou symbolicky patriarcha Teoctist při své poslední cestě položil základní kámen nejen k rekultivaci zničené krajiny, ale hlavně k rekultivaci duší.

Svoji moudrostí a pokorou, svojí otevřeností k ostatním národům, významným dílem v sociální oblasti a otcovským dialogem s pravoslavnými i jinoslavnými křesťany se stal patriarcha Teoctist naším vzorem a stavitelem mostů ve velmi složitém období, kterým dnešní svět prochází.

Budiž jeho paměť věčná!

KRYŠTOF, ARCIBISKUP PRAŽSKÝ,
METROPOLITA ČESKÝCH ZEMÍ A SLOVENSKA

S Jeho Blažeností patriarchou rumunským Teoctistem se duchovenstvo i rumunští věřící rozloučili dne 3.srpna. O velké úctě a vážnosti, kterou si svým dílem během svého života získal, svědčí i velký počet archijerejů místních pravoslavných církví a slova, která byla v tento den pronesena.

PROJEV JEHO BLAŽENOSTI METROPOLITY KRYŠTOFA

Vaše Svatosti, Vaše Vysokopřeosvícenosti, Vaše Přeosvícenosti, důstojní otcové, bratři a sestry!

Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku truchlí spolu s rumunským Posvátným synodem, celou Rumunskou pravoslavnou církví a rumunským národem nad odchodem na věčnost nezapomenutelného patriarchy Teoctista, který vedl svoji církev od roku 1986. Pravoslavná církev po celém světě v něm ztrácí jednu z největších sou-

110. LET PRAVOSLAVNÉHO CHRÁMU SV. PETRA A PAVLA V KARLOVÝCH VARECH

16.- 17. června navštívil Českou republiku předseda Odboru zahraničních vztahů moskevského patriarchátu, metropolita smolenský a kaliningradský Kirill, metropolita doněcký a mariupolský Ilarion, arcibiskup berlínský a německý Teofan, biskup bronický Ambrosius a 20 dalších kleriků z pravoslavných církví různých zemí, aby společně s významnými hosty a představiteli kulturního a politického života ČR, západočeského kraje a města Kralových Varů, ale především s početným zástupem poutníků, kterých bylo několik set a sjeli se sem z různých koutů republiky, oslavili významný svátek pravoslaví u nás.

Základní kámen chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla byl položen 29. června 1893 a prv-

ní Božská liturgie se tu sloužila již v roce 1897. Připomeňme si alespoň v krátkosti dobu, ve které byl chrám postaven a základní historické souvislosti. Habsburkové v Evropě reprezentovali katolicismus, ale připojení nových území (Bosna a Hercegovina, Bukovina, Dalmácie) vedlo následně k úpravě náboženských poměrů. Od roku 1781 díky tolerančnímu patentu se stala pravoslavná církev „trpěnou“ a od 20. 5. 1874 církví státem uznanou. České země spadaly od roku 1897 pod správu Srbské pravoslavné církve. Bez ohledu na to, že Češi správně patřili k Srbsku, smýšleli na přelomu 19. a 20. století spíše rusky, než jihoslovansky. Jednou z opor a takřka stálým zdrojem impulsů pravoslaví u nás byl styk s ruským pravoslavím

prostřednictvím návštěvníků lázeňských středisek. Ruská orientace však byla z důvodů politických v Rakousku-Uhersku nežádoucí. S pravoslavím jako „náboženstvím Slovanů“ sympatizovali čeští i slovenští národní obrozenci. Ludovit Štúr argumentoval, že cyrilometodějská církev byla církví pravoslavnou. Pavol Josef Šafárik byl ředitelem pravoslavného gymnázia. Svůj obdiv k pravoslaví vyznávali i básníci: Pavol Országh Hviezdoslav, Ivan Krasko, pravoslaví přijali i významní přední politici František Ladislav Rieger, Karel Sladkovský, August Brauner. Díky ruským mecenášům z Petrohradu byl od pražské obce pronajat a již v r. 1874 vysvěcen pravoslavný chrám sv. Mikuláše v Praze a duchovními správci byli ruští kněží-misionáři. Obřady i bohoslužby mohly být vykonávány jen soukromě, v Rakousku neměly právní platnost, kněží nesměli vystupovat na veřejnosti a jejich činnost byla různě omezována, zejména šlo o omezování šíření pravoslaví v českých zemích. Přesto zájem o pravoslaví vzrůstal, ačkoliv těch, kteří se oficiálně hlásili k pravoslaví v Čechách a na Moravě nebylo mnoho: údaje z roku 1910 hovoří o existenci 832 pravoslavných v Čechách, 210 na Moravě a 21 ve Slezsku. Postavit za této situace chrám nebylo jednoduché.

Nedělní svatá liturgie 17. 6. 2007, kterou sloužil spolu s ostatními archijereji Jeho Blaženost metropolita Kryštof byla důstojným vyvrcholením oslav.

Během liturgie zněly duši poznázející, přehradně hlasy členů nejlepšího moskevského smíšeného pravoslavného sboru, měli jsme ojedinelou možnost slyšet církevněslovanskou modlitbu v osmihlasé plnosti tak, jak u nás zatím zaznívá jen v málokteré církevní obci. Škoda, že se nám nepodařilo sehnat dostatek finančních prostředků, aby bylo možné objednat profesionální techniku přenosového vozu (uvažovali jsme o něm do poslední chvíle) a zaznamenat tyto nezapomenutelné okamžiky – u nás stále ještě vzácné, jak pro televizní vysílání, tak pro vydání kvalitního CD, či DVD.

Jeho Blaženost vладыka Kryštof vysvětil po svaté liturgii 8 nových zvonů pro chrámovou zvonici, které nahradí čtyři nekvalitní zvony, jež sem byly umístěny v 50. letech. Původní byly roztaveny během první světové války. Tyto nové byly vyrobeny v Jaroslavi a patří k tomu nejlepšímu, co lze v Rusku ulít.

Součástí oslav byla také výstava vzácných dobových dokumentů, které se představěnému chrámu o. Nikolajovi Liščeňukovi podařilo nalézt při opravách, ukryté pod podlahou suterénních prostorů. Podrobněji se k tomuto tématu vrátíme v některém z dalších čísel Hlasu pravoslaví.

UKRAJINŠTÍ RUKOJMÍ A RUŠTÍ ZAJATCI V TEREZÍNĚ V LETECH 1914 A 1915

První světová válka propukla 31. července 1914. Už 8. srpna téhož roku byli do Terezína přiváženi první ukrajinští vlastenci z oblasti Haliče, Bukoviny a Zakarpatska. V první vlně jich bylo na sedm set. Staří, mladí, byly tu i děti a řada pravoslavných kněží a rusinských učitelů, studentů a železničních zaměstnanců. Ti všichni se jevíli jako nespolehliví ve své loajalitě k rakouskému mocnářství.

Nejprve byli internováni v kasematech Malé pevnosti. Brzy ale jejich počet přerostl možnosti kasemat. V říjnu 1914 byl proto postaven na zákopnickém cvičišti zajatecký tábor z dřevěných baráků 50 metrů dlouhých a obklopených plotem z ostnatých drátů.

Pamětní kniha terezínského radního Josefa Kulhánka uvádí, že počet internovaných nakonec dosáhl 17 tisíc (toto číslo se jeví jako nadsazené, ale kdo ví?). V každém případě internační tábor již nepostačoval, a proto byl vystavěn druhý při silnici na trávčickém katastru. Ten čítal 30 baráků.

Ale brzy sem byli umístěni i zajatci ruské armády. Ti pracovali v zemědělství, pro jejich obživu byla zorána Terezínská kotlina u řeky Ohře.

Jenže 17. května roku 1915 část ubikací zničil oheň. To zhoršilo životní podmínky internovaných občanů i vojenských zajatců, kteří začali dostávat málo jídla a žili ve strašných hygienických podmínkách. Z hladu utíkali, dokonce se pokusili o vzpouru. Mnoho jich

proto umíralo na následky nelidského zacházení a epidemie, která tady propukla. Zajatecký hřbitov umístěný na severní straně komunálního terezínského hřbitova se plnil.

V jednotlivých hrobech je zde pochováno 1270 ruských zajatců a ukrajinských vlastenců, později už nebylo na jednotlivé hroby místo a tak byli zesnulí pohřbíváni do společných hrobů – šachet.

Terezínští občané o bídě internovaných a zajatých vojáků věděli. Snažili se jim proto pomoci prodejem pohlednic pořizovaných z jejich příjezdu terezínským fotografem Antonínem Zeiberlichem. Pohlednice však musely být z nařízení úředních míst zlikvidovány. Když nebyly peníze, sbíralo se alespoň staré ošacení a jiné potřeby nezbytné pro přežití. To vše organizoval terezínský děkan Pater Josef Paska.

Než byli internováni ukrajinští vlastenci a zajatci ruské armády převezeni do tyfem zamořeného koncentračního tábora v Tellerhorfu na území dnešního Rakouska, předali P. Paskovi všemi podepsané Poděkování datované 4. května 1915.

Poděkování se dochovalo a je vloženo v Pamětní knize Josefa Kulhánka, která je deponována v archivu města Terezína.

Vášnivě k nám mluví mrtví v nočním hrobě / Kroky po náhrobcích mizí bez ozvěny, napsal ve své básni Území Tim Ujevič.

Co na to dnešní živí?

OLDŘICH DOSKOČIL

NEBÝT PASIVNÍ, TO JE TO, OČ TU BĚŽÍ

Rozhovor s o. Alexijem Juščenkem, představitelem Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku v Moskvě

Jaká je vlastně úloha zastupitelství Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku při moskevském patriarchátu? Je vůbec nutné, aby byl zástupce naší církve trvale přítomen v Moskvě?

V Moskvě působí zastupitelství mnoha autokefálních církví. V našem bezprostředním sousedství je například zastupitelství bulharské pravoslavné církve. Každé zastupitelství reprezentuje určitý národ, respektive národy, které žijí na území dané autokefální církve. Bezprostřední kontakt znamená bezprostřední informace, vnímat veškeré dění nezprostředkovaně. Tím se prohlubuje vzájemné porozumění a spolupráce s ruskou církví, zvyšuje se společenská prestiž Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku nejen v Rusku, ale paradoxně i u nás. Uvedu příklad: při nedávné oficiální návštěvě prezidenta České republiky v Moskvě byla do programu delegace zařazena i návštěva našeho chrámu. Společně s prezidentským párem jsem navštívil i Segijev Posad a mohl jsem tedy vysvětlit i něco z historie tradice pravoslaví. Otevřel se neformální prostor hovořit o věcech, na které jinak špičkoví státní politici nemají čas. O naší církvi a pravoslavné spiritualitě vědí politici všeobecně velmi málo. Stále přežívá celá řada předsudků – a když se setkají se základními fakty, jsou často mile překvapeni. Pravoslaví bylo vždy tiché, ale teď přichází čas, kdy bychom o sobě měli veřejnosti dát vědět. Pokud budeme jen tiše mlčet, budou lidé v Čechách stále klást absurdní otázky typu: A čím se liší pravoslavní od křesťanů?

Nesmíme být pasivní. Nebýt pasivní, to je to, oč tu běží.

Vaší úlohou je nejen vyhledávat a navazovat kontakty, ale také realizovat různé projekty. Můžete nám přiblížit alespoň některé z nich?

O. Alexij jménem Jeho Blaženosti vладыky Kryštofa předal ikonu Krista Spasitele prezidentovi České republiky Václavu Klausovi při jeho oficiální návštěvě v Ruské federaci

Za poslední rok, kdy se metropolitou naší církve stala Jeho Blaženost vладыky Kryštof, díky jeho zájmu, péči a především konkrétní představě o úloze zastupitelství, se opravdu začalo rozvíjet hned několik projektů. Některé jsou teprve ve stádiu úvah, ale některé se daří řízením Božím realizovat. Pořádáme pravidelné výstavy – zrekonstrovali jsme malou výstavní síň. Máme tedy možnost prezentovat i díla českých pravoslavných umělců.

V našem sboru zpívá jedna z dramaturgyň pravoslavné televizní tvorby, která mne seznámila s vedením moskevského pravoslavného studia, zaměřeného na vysílání pro děti. Otevřela se tak možnost konkrétní spolupráce s TV NOE, která projevila o programy zájem. Vzniknou-li české verze, budeme mít k dispozici vynikající pomůcky pro katechetickou výuku dětí. A takové pomůcky v ČR stále ještě

chybí. Naší úlohou je také provést výběr, připravit soubor vhodné ruské pravoslavné literatury a DVD.

Snad nejvýznamnějším počinem ve vzájemné spolupráci s moskevským patriarchátem je možnost přivést do České republiky a na Slovensko významné svatyně ruské pravoslavné církve.

Můžeme se tedy opravdu těšit na zázračnou myro a krvavé slzy ronící ikonu Přesvaté Bohorodice „Obměkčení kamenných srdcí“?

Ano, Jeho Blaženost vладыky Kryštof by měl ikonu přivést do Prahy 21. září. 21. – 22. září bude vystavena v chrámu Zesnutí Přesvaté Bohorodice, 23. září v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici, kde bude Jeho Blaženost vладыky Kryštof sloužit archijerejskou liturgií za účasti řady významných představitelů z řad římskokatolické církve. Tato opravdu zázračná ikona, která přivedla k obrácení mnoho Rusů, bude putovat v ČR celkem 10 dní. Přesný program se ještě dotváří. Bude uveřejněn v novém časopise IKONA, který by měl vyjít v polovině září. Samozřejmě informace budou i v médiích tak, aby se to všichni věřící měli možnost dozvědět. Prosim však všechny o modlitbu, protože každé putování ikony v Rusku bylo dosud spojeno s nemalými nástrahami.

Tvoří církevní obec chrámu sv. Mikuláše v Moskvě jen Češi a Slováci?

Nikoliv. Naše církevní obec je multinárodní – samozřejmě, že je v ní i řada rodilých Rusů a Moskvanů. Všichni tvoříme „rodinu“ – každou neděli se scházíme u společného oběda – trapézy. Po celý týden v naší kuchyni vaří dobrovolnice a poutníkům i potřebným nabízíme stravu, která je jinak v Moskvě velmi drahá. V zázemí tohoto chrámu je totiž sice malá, ale dostačující kuchyňka. V našem okolí se pohybuje celá řada bezdomovců a nezaměstnaných.

Někteří z nich jsou bývalí váleční veteráni, zmrzačení mladí muži, kteří jen stěží najdou práci.

Když jsem přicházel do chrámu, nemohl jsem kolem nich procházet bez povšimnutí.

O. Alexij na návštěvě NP PTK, pravoslavného studia pro děti, které začne již v lednu 2008 vysílat na samostatném dětském pravoslavném kanále. Spolu s šéfdramaturgyní Marinou Šramenka jsme si prohlédli profesionálně vybavená studia.

Pravděpodobně Vás netíží tolik starost, jak opravit chrám, a kde na to sehnat prostředky...

Právě naopak. Na opravu chrámu sv. Mikuláše v Moskvě stěží mohou žádat nějakou dotaci u Ministerstva kultury ČR. Chrám byl postaven na začátku 19. století, v 90. letech byl sice generálně opraven, nicméně střešní krytina byla natolik nekvalitní, že do chrámu začalo zatékat. Dlouho si toho nikdo nevšiml. Nyní se odlupek částí nástěnných maleb a v prasklinách se objevuje plíseň. Předběžný rozpočet stavební firmy na opravu dosahuje závratné

Jeho Vysokopřeosvícenost vладыka Simeon oslavil v Moskvě své narozeniny v nemocnici. Díky včasnému zákroku, profesionalitě a vynikající péči ruských zdravotníků se vладыka vrátil domů opět v plné síle.

výšky 2 milionů korun. Ještě netuším, jak to dám dohromady, ale vím, že opravu bude nutné dříve nebo později určitě provést... ale to přece neznamená, že se mám upnout jen k opravě chrámu. Pomáhat se musí i potřebným, kteří tu pomoc potřebují právě teď.

Ve Vašich projektech mě zaujal nejvíce ten, který nabízí v podstatě bezúplatnou možnost putování k významným pravoslavným svatyním pro poutníky, naše sociálně slabší spolubratry jak v Rusku, tak v České republice. Jak jste na tuto myšlenku přišel?

Mnozí se dnes začali věnovat „religiózní turistice“, vznikají cestovní kanceláře, které pochopily, že v současné době narůstá zájem lidí, kteří chtějí cestovat na svatá místa. Ale téměř nikdo si neklade otázku, jak můžeme umožnit cestu poutníkovi, který je téměř bez prostředků? V mé církevní obci v Moskvě je

řada starších důchodců, kteří nemají šanci ze svého důchodu zaplatit ani své základní životní potřeby. Mám tu i Ludmily, které by se tak rády přidaly k poutníkům, ale prostě nemají ani na nejlevnější vlakový lístek z Moskvy do Prahy. A podobně to platí i opačně: V Moskvě je mnoho svatyní, které jsou pro řadu věřících v Čechách nedostupné, protože Moskva je jedno z nejdražších měst na světě.

Děkuji Jeho Blaženosti našemu metropolitovi vladykovi Kryštofovi, že mě inspiroval a povzbudil, abych začal přemýšlet, jak to řešit. Letos se nám tedy poprvé s Boží pomocí podařilo zorganizovat takovou pout'. Našli jsme dopravce, který se rozhodl, že udělá dobrý skutek a nebude účtovat cestu do Prahy a zpět. A tak s pomocí Boží snad doputujeme v září na oslavu svátku sv. Ludmily. Mezi poutníky by mělo být i několik dětí z dětských domovů. Doufám, že v Praze najdeme „spartánské“ ubytování, a že místní pravoslavné obce svým spolubratrům a sestram alespoň občas nabídnou i něco k občerstvení.

Vladyka Kryštof požehnal i přípravu pouti českých věřících do Moskvy a osobně doprovází poutníky v prosinci tohoto roku. V den chrámového svátku dne 19. prosince zde bude sloužit Svatou liturgií.

Kontakt:

**Chrám sv. Nikolaje v Kotelnikach,
109 240 Moskva 1, Kotelničeskij pereulok 8,
tel. 007-095 915 70 45, e-mail:
podvorye-pcczs@yandex.ru
Představený: jer. Mgr. Alexij Juščenko**

Mým osobním největším zážitkem byl fakt, že zdejší moskevská církevní obec je opravdu „rodinou“. K slzám mě dojal moment, kdy jedna starší sestra za mnou po trapéze přišla a vtiskla mi do ruky obálku s 500 rubly se slovy: „Dostala jsem dnes důchod. Víte, já mám moc malý důchod, nestačí mi, ale raději si nějak přivydělám. Vy to teď na ty pravoslavné pořady pro české děti v TV NOE potřebujete víc!“ V Moskvě jsem se cítila opravdu „jako doma“.

MSK

OVMĚKČENÍ KAMENNÝCH SRDCÍ

Na ikoně „Ovměkčení kamenných srdcí“ je Matka Boží zobrazena symbolicky se sedmi meči – bolestmi (tři zprava, tři zleva a jeden zezdola), které jí pronikly hluboko do srdce. V Písmu svatém číslo sedm symbolizuje plnost, v tomto případě plnost, nejvyšší míru možných strádání a bolesti, které vytrpěla v pozemském světě Matka Boží.

O jednom z nejstarších vyobrazení této ikony v Rusku se traduje pověst, podle níž se obraz nacházel ve zvonici chrámu sv. apoštola Jana Bohoslova ve Vologodské eparchii. Ikona byla napsána na dřevě. Jeden z místních rolníků těžce onemocněl a lékaři nebyli schopni mu pomoci. Když se začal modlit k Matce Boží, měl v noci vidění, kdy mu neznámý hlas radil, aby hledal obraz Bohorodičky ve zvonici a modlil se před touto ikonou. Ikona byla nalezena, přenesena do chrámu – a nemocný, který již nebyl schopen žádného pohybu, byl úplně uzdraven.

Dalšími velkými zázraky se tato ikona proslavila zejména v r. 1830, v čase epidemie cholery.

Ikona, která bude s poženáním moskevského patriarchátu zapůjčena do České republiky, je pouhou litografickou kopií originálu.

V novodobé historii Ruska, na počátku 21. století však právě tato konkrétní zázračná ikona přivedla k obrácení desetitisíce Rusů. Původně se ikona nacházela v jednom obyčejném panelákovém bytě v Moskvě. Jednoho dne začala ronit myro a nádherně vonět. Tento jev je v pravoslaví znám, avšak předtím nikdy nebyl pozorován na obyčejné tištěné litografii ikony! Poté, co se tvářích Matky Boží, poprvé objevily slzy myra, začali ikonu podrobně sledovat. Před teroristickými útoky v Moskvě se pod očima Boží Matky objevily tmavé kruhy, a v celém bytě bylo cítit kadidlo. Po určitém čase se na šíji Bohorodičky objevily krvavé ranky a na levém rameni jizva. V den, kdy se to stalo, havarovala ruská ponorka Kursk. 21. listopadu, v den svatého archanděla Michaela, začala ronit krvavé slzy – a krev bylo možné spolu s myrem sbírat. Od té doby nepřetržitě roní myro i krvavé slzy.

Tuto ikonu známe zejména prostřednictvím mnoha televizních a dokumentárních pořadů, v nichž se autoři opakovaně přesvědčili o Božím zázraku. V bytě, kde se ikona nacházela začaly ronit myro i ostatní ikony, každá začala také

nádherně vonět. I nově přinesené – které byly na určitou dobu v blízkosti ikony Obměkčení kamenných srdcí. Ikona Obměkčení kamenných srdcí byla poté ozdobena zlatem a drahokamy a začala putovat Rusí.

Mnozí z těch, kteří přišli k ikoně a uviděli, jak Matka Boží pláče krvavými slzami, se obrátili k Bohu, uvěřili. Její slzy přivádějí k pokání a změně života. Lidé z některých moderních náboženských společností a církví, které vytýkají nám pravoslavným, že se klaníme obrazům, což je nesprávně vnímáno jako modloslužebnictví, začínají chápat veliké Boží tajemství skryté v ikonách. Ikona není obraz, ale okno do věčnosti, brána k nebesům, živé setkání s tím, koho představuje, a kdo skrze ni promlouvá. To, že nyní roní slzy „jen“ tištěná ikona je důkazem, že i kopie ikon živě zpřítomňují Matku Boží.

Všude, kde se ikona nacházela, se v její blízkosti stalo mnoho zázračných uzdravení. Věřící dosvědčují, že Boží Matka pomáhala nejen s bolestmi fyzickými, ale i s řešením svízelné osobní situace. V ženském klášteře v Tolgsku zaznamenali i tento pozoruhodný příběh: jedna z mnišek zapochybovala o léčivé síle svatého myra, které ikona ronila. Na místě, kde ji kněz myrem pomazal, se

ji okamžitě vytvořil hnisavý vřed. Teprve, když se vyznala ze svých pochybností a kněz ji opět pomazal, vřed zmizel stejně rychle jako se objevil.

Ikona zapůsobila na jednoho ruského investora natolik, že se rozhodl pro ni na okraji Moskvy postavit zvláštní chrám a rodině, ve které se tento zázrak udál zajistil důstojné bydlení v nově zbudovaném domku vedle chrámu, možnost starat se o chrám a stále sloužit Bohu. Tady se nyní ikona nachází, pokud neputuje.

Ti, kteří ikonu doprovázejí, popisují vážné nástrahy a pokušení na cestách. Když byla ikona například vezena do města Rylysk, zastavila matka představená auto a požádala sestru, aby si sedla za ni na zadní sedadlo. Po několika dalších minutách jízdy obrovský kmen stromu udeřil do čelního skla na místě, kde před tím seděla sestra. Děkujeme tedy Pánu, že nám, žijícím v ČR se jako prvním ze zemí EU otevírá možnost setkat se s tímto Božím divem a Boží Matkou prostřednictvím této vzácné ikony. Modleme se za našeho metropolitu, vladky Kryštofa a o. Alexije a všechny, kdo spolu s nimi ikonu převezou do Prahy a budou s ní potom putovat v České republice a na Moravě.

Kěž Přesvatá Bohorodice obměkčí naše kamenná srdce!

PROČ JSME VŠICHNI TAK ZANEPRÁZDNĚNÍ?

Nedávno jsem našel na internetu zajímavou povídku, jejíž autor nebyl uveden. Když jsem ji dočetl, chvíli jsem dlouze mlčel. Posud'te sami: nedotýkají se následující řádky nás všech? A jak si odpovíme na poslední otázku?

„Nemůžeme zabránit křesťanům, aby navštěvovali chrámy,“ řekl Zlý v úvodním projevu na celosvětovém shromáždění démonů. „Nemůžeme jim bránit, aby četli Bibli a poznávali Pravdu. Nemůžeme dokonce zabránit ani tomu, aby si vytvořili důvěrný vztah se svým Spasitelem. Nechme je proto, ať si chodí do chrámů, ale připravme je o čas, který jim bude chybět v jejich snaze vybudovat si vztah k Ježíši Kristu. Právě proto od Vás žádám a chci,“ naléhal ďábel, „zabraňte jim, aby byli v kontaktu se svým Spasitelem. Nedovolte, aby udržovali po celý den toto životodárné spojení!“

„Ale jak to máme udělat?“ volali démoni.

„Snažte se, aby lidé byli stále zaneprázdňeni věcmi co nejméně důležitými, vymyslete si spoustu maličkostí, které budou zaměstnávat jejich mysl. Pokoušejte je, aby neustále utráceli, a znova utráceli, aby si vypůjčovali peníze a nebyli schopní je splatit,“ radil ďábel.

„Přesvědčete jejich ženy, aby chodily do práce a trávil tam mnoho času. Muži ať pracují šest až sedm dní v týdnu, deset až dvanáct hodin denně. Zabraňte jim trávit čas s dětmi. Naučte je žít prázdňím životem, plným požitků! Působte neustále na jejich mysl, aby neslyšeli ten tichý, nenápadný hlas. Donuťte je, ať si cestách pouští do uší přehrávače, ať mají doma neustále zapnuté televizory a počítače. Dohlížejte, aby v každé restauraci nepřetržitě rachotila světská hudba. To vše úplně zaměstná jejich mysl a přeruší jejich spojení s Kristem.“

Dbejte, aby začali číst množství otupujících bulvárních novin a časopisů. Útočte na jejich mozky dvacet čtyři hodin denně zprávami a hloupostmi. Naplňte jejich e-mailové schránky loteriemi, katalogy, nabídkami zboží

a služeb zdarma, nejrozmanitějšími falešnými nadějemi. Na titulních stranách novin a časopisů, v televizi, na billboardech – všude, neustále ukazujte hezké štíhlé modelky, aby muži začali věřit, že ze všeho nejdůležitější je vnější krása a začali být nespokojeni se svými manželkami. Snažte se, aby manželky byly příliš unavené a k tomu jim přidejte bolesti hlavy! Když svým manželům nedají lásku, začnou ji muži hledat jinde. To jejich rodiny rychle rozvrátí.

Dejte jim Santa Klause, abyste je odvedli od vysvětlování skutečného významu Vánoc. Dejte jim velikonočního zajíčka, aby nehovořili o Kristově zmrtvýchvstání a moci nad hříchem a smrtí. Zaměstnávejte je, aby neměli čas chodit do přírody a přemýšlet o Božím stvoření. Namísto toho je posílejte do supermarketů, multikin, do zábavných parků a na sportovní akce. Hlavně je stále a stále něčím zaměstnávejte!

Postarejte se, aby i při duchovních setkáních vedli plané řeči, aby klábosili o nicotnostech, a potom odešli domů rozladění a s pocity zlého svědomí. Naplňte jejich život množstvím „dobrých“ věcí a úmyslů, aby neměli čas čerpat sílu od Ježíše Krista. Tak budou téměř na všechno sami. A pro všechny ty „dobré věci“ obětují své zdraví i rodinu. To zabere!“

Démoni se pustili horlivě do díla a donutili křesťany, aby byli stále unaveni spěchem a ve stresu pobíhali sem tam. Aby měli málo času na svého Boha a své rodiny. Aby neměli čas říci druhým, že Ježíš má moc změnit jejich život.

Uspěl ďábel s tímto plánem? Posud'te sami. Být „ZANEPRÁZDNĚNÝ“ znamená být otrokem ďábla?

PŘIPRAVIL JER. MGR. OLEG MACHNĚV

O NUTNOSTI PROMĚNĚNÍ NAŠEHO VZTAHU KE SVĚTU

V teologii – pravoslavné, katolické i protestantské se užívá termínu transformace, transfigurace či proměnění, a užívá se jej opravdu poskrovnu. Tento termín lze jenom částečně zaměňovat s termínem obrácení či metanoia, konverze, která je pro pravoslavného křesťana, či křesťanku celoživotním procesem prohlubování duchovního života a vlastně nikdy nekončícím procesem odkrývání a poznávání Boží vůle a přibližování se k Božímu obrazu prostřednictvím modlitby, půstu, pokání a prostřednictvím pomoci bližním.

Proměnění, anglicky *Transfiguration*, řecky *Metamorphosis*, církevně slovensky *Preobrazenie*, je však termín, který vyjadřuje něco mnohem více než postupné obrácení – pomalé a neřídka namáhavé, nabývání křesťanských ctností a získávání darů Ducha Svatého. Tento termín, na rozdíl od termínu obrácení vyjadřuje zásadní a jakoby náhlou proměnu – změnu struktury a změnu substance. Dlužno také dodat, že výrazu proměnění – Proměnění Páně, se v naší teologii užívá téměř výhradně ve vztahu ke Kristu.

Ve světle současné ekologické situace však

patrně nastává čas, kdy bychom jako pravoslavní křesťané ve vztahu ke světu, který nám Bůh svěřil do péče, neměli ztrácet ze zřetele onu myšlenku proměnění – ideu opravdové a strukturální proměny – transformace stvoření, které je nám lidem podáno, a které od nás dle slov sv. apoštola Pavla, i dle slov našich současných starců, očekává lásku a milosrdenství právě tak, jako my lidé očekáváme lásku a milosrdenství od Trojediného Boha.

Proměnění našeho vztahu k Bohem stvořenému světu, a ne jenom jakási nevýrazná a pomalá transformace, se ve světle současných znalostí o ekosystému země jeví jako velmi potřebné hned z několika důvodů.

Předně se dnes jako lidstvo musíme chtě nechtě vyrovnávat s neustále se přibližujícím horizontem vyčerpání zdrojů a jejich čím dál složitějším, a tím i dražším dobýváním. Z hlediska Boží spravedlnosti jsme pak svědky velmi problematického rozdělování těchto zdrojů mezi lidi.

Ukazuje se, že dnes musíme čelit nejenom rychlému ubývání rud a fosilních energetických surovin, ale i rychlému ubývání takových Božích darů jakými jsou pitná voda, dýchatelný vzduch, nezastražená půda, či přijatelné klima. Závažným problémem se dnes stává člověkem zapříčiněné vymírání celých druhů rostlin a živočichů – Božích tvorů.

Problémem je již dnes také dostupnost přírodních zdrojů pro značnou část našich bližních, které jsme v sekulárním kontextu (a někdy možná také abychom se vyhnuli odpovědnosti), začali nazývat „lidskou populací“ v rozvojových zemích. Jakoby se ani nejednalo o konkrétní miliony konkrétních lidí, kteří jsou hladoví a žízni.

K problémům s nedostatkem a přerovdělením přírodních zdrojů i k uvedeným problémům životního prostředí dnes přistupují kořistnické války o zbývající naleziště fosilních energetických nosičů, katastrofální dopady spalování fosilních paliv

na zdraví lidí a lokální i globální dopady změny klimatu.

Můžeme si dovolit tyto skutečnosti, které jsou z roka na rok zřejmější ignorovat a tvářit se, že o nich nic nevíme, případně že nás nezajímají?

Máme, podobně jako jistá část evangelikálních křesťanů, Boží stvoření a naše bližní nadále vědomě ničit svojí sobeckou spotřebou, konzumem a výboji v očekávání, že snad přiblížíme apokalypsu, která se uskuteční dle našich představ a přání?

Jeden přednášející na ekologickém semináři v Praze před několika lety velmi zajímavě reagoval na moji poznámku o tom, že přece nemůžeme příštím generacím zanechat nedýchateľný vzduch, zničené klima a spousty radiotivních odpadů. Jeho reakce byla originální. Řekl, že: „přeci musíme ponechat něco na řešení také našim potomkům, aby neměli příliš pohodlný život...“

I když přesně nevíme, jak lze definovat pohodlný život lidí za několik desetiletí, měli bychom určitě mít na paměti, že čistý vzduch a voda, a také jedy nezastražená země (země jak vyšla z rukou Božích) i se vším(!) stvořením, které je na ní, je pro člověka něčím, na co má právo. A je zároveň velmi vzácným darem od milujícího Boha celému lidstvu. Darem, o který mají lidé ve smyslu Biblických příkázání pečovat, a který mají – již proto, že se jedná o dar od samotného Tvůrce a Udržovatele všeho – chránit.

V několika dalších částech ekologického seriálu, který připravujeme pro následující čísla Hlasu Pravoslaví se pokusíme nejenom uvažovat o transformaci, transfiguraci a proměnění našeho vztahu ke stvořenému světu, ale také přinést některé jednoduché nápady a myšlenky, které mohou přispět k ochraně Božího stvoření, k šetření surovin a zdrojů – a snad také skromnou mírou k tomu, aby se Boží svět kolem nás alespoň tu a tam velmi nepatrně a nenápadně proměňoval k obrazu Božího Království.

ROMAN JURIGA

222 PRAVOSLAVNÝCH MUČEDNÍKŮ V ČÍNĚ

Počátkem léta vzpomínáme na dílo sv. apoštolů. Všichni pracovali na rozšíření evangelia a hlásali zákon Boží lásky všem národům. Mezi velké národy světa patří beze sporu také Číňané, kteří poznali křesťanství díky svatému apoštolu Tomášovi, o čemž hovoří pouze ústní podání.

Existuje však zápis z roku 635 o působení perských nestoriánských misionářů. Římskokatoličtí misionáři se v Číně objevili až v 15. století. Později pak to byli právě ruští pravoslavní misionáři, kteří přesvědčili kolem r. 1723 čínské vládcy, aby na místě buddhistické svatyně vybudovali chrám křesťanský

zasvěcený sv. Mikuláši. Těmito misionáři byli původně váleční zajatci, kterým se ale podařilo získat pro křesťanskou víru vládce Khu-Angh-Čchi.

Římskokatoličtí misionáři plnili i politické úkoly svých donátorů, proto začali být v Číně křesťané pronásledováni. Pravoslavným se podařilo uhájit jen jednu malou čínskou církevní obec, která se však později začala pomalu rozšiřovat. Pravoslavní neměli zpočátku žádné problémy s vládnoucí mocí, nedobré politické poměry ale způsobily, že když u Pekingu počátkem 19. století operovala západní vojska, nenávist Číňanů se obrátila proti všem křesťanům, včetně pravoslavných, a většina křesťanských chrámů byla srovnána se zemí. Jen několika ruským misionářům se podařilo uprchnout do Šanghaje. Z tisíce pravoslavných křesťanů v Pekingu bylo téměř 300 věřících zvěsky umučeno. Známe 222 jmen těchto mučedníků:

Mezi prvními byl umučen pekingský duchovní správce – misionář sv. Mitofan spolu s manželkou Taťanou a dětmi Izaiášem a Janem. Umučena byla též jeho snacha Marie v blízkosti chrámu Přesvaté Bohorodice, když se jí předtím podařilo dopomoci k útěku mnoha křesťanům.

Zapsat jména všech 222 mučedníků mohl až pozdější ruský biskup v Pekingu Inokentij, který jako první přeložil liturgické a katechetické texty do čínského jazyka. Později byl ruskou církví kanonizován. Za jeho působení bylo mnoho chrámů opět zbudováno.

Po komunistické revoluci v Číně v r. 1949 muselo mnoho ruských věřících uprchnout ze země. Mezi nimi byl také sv. Jan, biskup šanghajský, který našel azyl v USA.

Čínská pravoslavná církev, utlačovaná komunistickou vládou, se snažila získat od

ruské cíkve statut autonomie. V Moskvě byl proto vysvěcen první čínský biskup pekingský Vasilij Jao a Simeon Dub jako první biskup v Šanghaji. V r.1957 moskevský patriarchát udělil čínským pravoslavným věřícím církevní autonomii. Již v r. 1960 však oba biskupové zemřeli a čínská církev začala mít nouzi o kněze. Věřící se modlili jenom ve svých příbytcích bez svatých tajin – tajiny pokání a eucharistie.

V současné době existují v Číně pouze 4 církevní obce s chrámy – jedna v městě Charbin, dvě v městě Xinjiang a čtvrtá v Mongolsku.

V poslední době se snaží moskevský patriarchát získat opět povolení u čínské vlády k apoštolskému působení v zemi. V Rusku se připravují čínští kandidáti kněžství k misijnímu působení ve své vlasti. Někteří odvážní ruští biskupové a kněží navštěvují Čínu a snaží se navázat kontakt se zbytkem místních pravoslavných věřících.

Na počátku 19. století jich bylo 5 tisíc. Později působilo v Číně dokonce 5 biskupů a v Chartumu existoval církevní seminář. Počet věřících do r. 1949 stoupl na 100 tisíc v 60 farnostech s 200 kněžími.

Do vypuknutí komunistické revoluce v Číně bylo v zemi již 150 farností a přibližně 200 tisíc věřících. Revoluce vyhnala z Číny většinu pravoslavných laiků i kněží. V r. 1955 jich zůstalo pouze třicet. V dnešní době zde žije v Číně přibližně 20 tisíc pravoslavných.

Ruský prezident V.V. Putin jednal nedávno se svým čínským protějškem také o budoucnosti pravoslavné církve v Číně. Zdá se, že čínské vládě nevdají pravoslavná církev a dovoluje duchovenstvu navštěvovat dnes již oficiálně pravoslavné Číňany také hluboko v zemi. Nově byl ustanoven duchovním správcem v Hongkongu při chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla o. Dionysij Pozďajev.

Mnozí pravoslavní Číňané, doposud nepokřtění a v nové víře nevyučení, se hlásí k přípravě na svatý křest, katechezi a zvou kněze ke konání bohoslužeb. Bohužel, zatím není povoleno vykonávat v Číně veřejně misijní činnost.

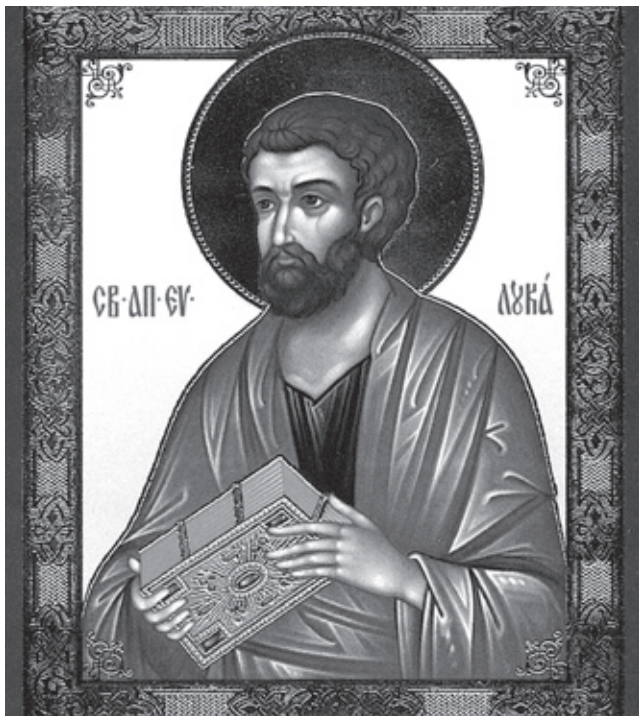
V r. 1996 konstantinopolský patriarcha ustanovil v Hongkongu svého prvního metropolitu s jurisdikcí v celé jihovýchodní Asii - vладыку Nikitu. Sídlí při chrámu sv. evangelisty apoštola Lukáše, který se stal základnou pro další misijní práci. Zbudován byl také malý chrám sv. Trojice na Tchajwanu a jeho duchovním správcem je otec Jonáš Murto. Další misijní práci brání nedostatek čínsky psané liturgické a katechetické literatury. Pravoslavná evropská misijní střediska všestranně a obětavě pomáhají misionářům v Číně.

Památka 222 čínských pravoslavných mučedníků z r. 1900 umocňuje a prohlubuje víru křesťanů po celém světě. Prosme i my, aby na jejich přímlovu milující Bůh opět obnovil čínskou pravoslavnou církev.

METROPOLITA KRYŠTOF

JSI TAKÉ DNEŠNÍ PRAVOSLAVNÝ?

Do chrámu Krista Spasitele v Moskvě proudily v červnu davy věřících. Na několik dní sem byly přivezeny vzácné svaté ostatky ze Svaté Hory Athos – hlava evangelisty Lukáše. Andrej cestu do chrámu stále odkládal jako všechno ve svém životě. Rozhodl se opravdu až na poslední chvíli. Už zdaleka viděl ohromný zástup, který se vinul celým náměstím a končil kdesi v postranních ulicích. Všichni poslušně stáli v řadě a jen pomalíčku se sunuli dopředu. Celý chrám byl uzavřen řetě-

zem policistů. Bylo zřejmé, že dovnitř se dnes dostane jen slabá čtvrtina čekajících. Lidé přesto stáli, čekali a doufali. Andrej obešel chrám a namířil si to k východu. Kolem vrat se tlačilo mnoho žebráků a postižených. Prosili o almužnu. Policisté je odháněli, ale oni stále znovu a znovu přicházeli. Andrej zapřemýšlel: Co kdybych se pokusil zdolat ten kordón? Vrhnu se dopředu a budu si razit cestu dovnitř. Pár zápasnických chvatů umím. Zadržím mě – je jich víc, to je jasné. Dovnitř se nedostanu, ale alespoň vyko-

nám pokus! A apoštol ocení, že jsem byl ochoten něco riskovat a obětovat!

Andrej se protlačil vpřed skupinkou chlapů, podle útržků řeči, které zachytil, šlo o někdejší vojáky z Afganistánu. Když se dostal až ke vchodu, z chrámu právě vyšel bradatý pohublý muž. Ihned si všiml Andreje a zastavil se u něj:

– Kam se dereš? Dvornitř se vchází z druhé strany, – oslovil ho, jako by četl jeho myšlenky. – Předběhneš ostatní, ale z toho nebudeš mít vůbec žádný užitek. Každý si to musí trpělivě odstat. Milost apoštola Lukáše je teď i na celém tomto náměstí, nad celou Moskvou. Tak kam se tlačíš? –

– Myslel jsem...uvidět... – zakoktal Andrej.

Neznámý k němu postoupil ještě o krok blíž. Andrej podvědomě ucouvl. Tělo neznámého bylo tak podivně bílé, až průsvitné. Trpí tuberkulózou, pomyslel si. Bůh ví, proč se na mě tak tlačí. Třeba mě chce schválně nakazit...

Neznámý naklonil hlavu na stranu a začal si Andreje podrobně prohlížet.

– A co jsi chtěl uvidět? –

– Svatého. Nikdy jsem neviděl hlavu svěťce. – Ty jsi... dnešní pravoslavný? – vyzvídal dál neznámý a měřil Andreje od hlavy k patě.

– Dnešní, včerejší – copak je v tom nějaký rozdíl? – Cítil jeho oči, projížděly mu celým tělem jako ostrý rentgen.

– Dnešní pravoslavní přicházejí jen proto, aby něco dostali. Každý má očekávání a potřeby. Každý něco žádá. Jeden chce práci, druhý vyléčit, třetí rovnou říká: dej mi peníze na podnikání! Všichni jenom něco požadují. Ale nikdo nepřichází s Laskou. Nikdo nechce nic darovat, ani nic obětovat... – rozhorlil se neznámý.

– A co mohou obětovat, když třeba nic nemají? – namítl Andrej.

– Ohó! – udivil se neznámý. – Každý člověk může obětovat svou neústupnost, tvrdohlavost – své pyšné já. Každý má svobodnou vůli a srdce. Jen on rozhoduje, komu ho otevře. Jen on sám. Nikdo jiný. –

– To se lehkou řečí. Já bych třeba Boha miloval, ale nevím, jak se to dělá. Nikdo mi to neřekl. Vlastně ani nevím, jestli má o mě Bůh zájem. Jestli potřebuje takového ničemu, jako jsem

já. Nikoho jsem sice nezabil, ani jsem nic neukradl. Ale ve skutečnosti jsem jen ničema. Ženě jsem udělal dítě, ale nemám odvahu se s ní oženit. Přezívám. Stydím se sám za sebe. Přišel jsem sem proto, že si říkám: Třeba mi apoštol ukáže cestu. Třeba posílí mou víru, že všechno to, co se píše v evangeliích se stalo DOOPRAVDY. Třeba uzdraví mé kamenné srdce, protože cítím už lhostejnost naprosto ke všemu. I ke své ženě a dítěti. Třeba konečně pochopím, co je v životě důležité. Třeba mi ukáže, co má opravdu smysl! –

Po těchto slovech neznámý pokynul rukou:

– Tak dobře, pojd'. –

Andrej tomu dost dobře nerozuměl, ale následoval ho. Neznámý přistoupil k policistovi a řekl důrazně:

– Pusťte ho dovnitř. –

Policista vůbec neodporoval, zastavil na chvíli vychá-

zející proud lidí a přiměl je, aby uvolnili Andrejovi místo. Přitom ještě před chvílí Andrej na vlastní oči viděl, jak se chtěl tudy protlačit nějaký chlapík „s bumažkou“, ohánějící se kdoví kým a kdoví čím. Rezolutně ho nepustili. Nenechají se přece vyhodit z práce. Udělat jakoukoliv výjimku mají striktně zakázáno. Nejde to – a hotovo. A teď jeho, Andreje, pustili? Když se Andrej ocitl uvnitř chrámu, chtěl poděkovat neznámému. Jenže když se ohlédl, už nikoho neviděl. Vrátil se k východu a hledal ho. Měl se zeptat, jak se jmenuje. Slušelo by se postavit svíčku. Poděkovat za pomoc. Neznámého už nikde nemohl najít. Zařadil se tedy pokorně do poslední fronty. Když se konečně dostal až ke svatým ostatkům, k hlavě svatého evangelisty Lukáše, uviděl jeho ikonu a ustrnul. Tvář, která na něho hleděla... vždyť to je ten neznámý!

– Děkuji ti. – zaseptal z celého srdce. – Ode dneška už budu chodit do chrámu jen děkovat. Děkovat za všechno! –

V jeho srdci se rozlila nečekaná blaženost a Andrej v té chvíli mnohé pochopil.

Když mi ten příběh vyprávěl, připustil: »Třeba to nebyl apoštol. Třeba to byl jen pravoslavý, který následoval Evangelium svatého Lukáše ve slovech i skutcích. Třeba to byl jen dnešní člověk, který žil tak jako evangelisté kdysi, a proto se jim tak nápadně podobal...«

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

DÍLO VLADYKY GORAZDA ŽIJE, ALE...!

V září si připomínáme památné výročí: v roce 2007 uplynulo již 65 let od odvážné akce našich parašutistů, kteří ukončili život říšského protektora R. Heydricha, a zabránili tak plánované likvidaci českého národa. 4. a 5. září prolili svou krev na nacistickém popravišti střelnice v pražských Kobylisích svatý novomučedník, biskup Gorazd, důstojní otcové Václav Číkl a Dr. Vladimír Petřek, bratr Jan Sonnenvend. Nezapomeňme ani na Marii Gruzínovou-Krylovou a Václava Ornesta a všechny další, kteří zahynuli téhož roku v Mauthausenu. Věčná paměť! Nezapomíná však vláda naší země na dědice jejich odkazu?

Připomeňme si situaci v roce 1942. Pravoslavná církev byla rozpuštěna a veškerý její majetek zabaven. Vláda ČSR ihned po osvobození věnovala pravoslavným dům v centru Prahy a měla v plánu výrazně podpořit naši církev i dalšími dary nemovitostí a finančními dotacemi, které by umožnili obnovit činnost naší církve. K moci se však dostal komunistický režim, jehož cílem bylo zlikvidovat vše, co souviselo s náboženstvím. Tehdejší orgány moci nedovolili opravy církevního domu – a ten se na počátku 90. let ocitl v tak havarijním stavu, že budova hrozila zřícením. Nákladná rekonstrukce a následné problémy spojené se splácením úvěru přivedly k situaci, že bylo nutné tuto nehnuteľnost dlouhodobě pronajmout tomu, kdo převezme všechna věcná i finanční břemena s tím spojená. V tomto domě byl díky řeckému pravoslavnému investorovi zbudován hotel ICON, který poskytuje bezúplatné zázemí a ubytování hierarchů pravoslavných církví, při jejich návštěvách v ČR a také zázemí pro konání tiskových konferencí a významných akcí naší církve.

18 let po pádu komunismu nemáme v Praze důstojné duchovní a humanitární centrum a metropolitní chrám. Metropolita a celý jeho úřad síd-

lí v pronajatých prostorách, které se nacházejí ve vile vrácené v restituci – a je jen otázkou času, kdy budeme muset tento prostor opustit. Uvedme, že po celou dobu pracuje metropolitní úřad a jeden z 15 nejvyšších představitelů pravoslavy ve světě v nevyhovujícím stísněném prostoru 3 místností s malou kuchyňkou.

V r. 2005 se naskytlá naší církvi možnost získání areálu U Sluncové 404 v Praze 8 formou bezúplatného převodu nepotřebného majetku v držení MO ČR. Tento areál zůstal po záplavách v r. 2002 ve značně zdevastovaném stavu a využití jednotlivých objektů by bylo možné jen za cenu rozsáhlých stavebních úprav. Smluvní vztahy byly zpočátku upraveny smlouvou o výpůjčce, neboť smlouvu o bezúplatném převodu majetku mezi MO ČR a PC ze dne 27.12.2005 neschválilo Ministerstvo financí. Požadavolo konkretizování záměru a vypracování konkrétních studií a ekonomického záměru včetně předložení architektonického projektu. Naši reakci na tento dopis ze dne 20.3.2006 bylo zpracování objemové studie využití stávajících objektů a pozemků v daném areálu na metropolitní úřad, metropolitní chrám a duchovní a humanitární centrum Pravoslavné církve v českých zemích, včetně ekonomických ukazatelů a zdrojů. Rozhodnutí vlády se však neustále protahovalo. Smlouva o výpůjčce zavazovala k platbě nákladů na permanentní ostrahu objektu, za vodné, stočné a elektřinu, aby byla zabezpečena podmínka smlouvy státu spojená s rekonstrukcí železniční trati a výstavbou tunelu pod horou Vítkov se společností STRABAG a.s. atd., dále bylo potřebné zajistit vytápění podmáčených objektů za účelem alespoň částečného využití kancelářských prostor. Veškeré tyto náklady hradila Pravoslavná církev bez jakýchkoliv záruk z darů a de facto místo státu, který by vše výše uvedené musel jinak sám zabezpečit a hradit. Náklady na průzkumy a zpracování studie využití byly také nemalé. Dary, ze kterých byly hrazeny tyto výdaje, pocházejí od zahraničních partnerů našeho projektu – Řecké republiky, Rumunska, Finska, Bulharska, Ruska, Ukrajiny ad. Řecký parlament ustanovil komisi, která má sledovat průběh výstavby sídla Metropolitního úřadu v Praze, Duchovního a humanitárního centra a získávat podporu, peněžní a materiální dary po

uskutečnění vytčeného záměru. Rumunští věřící, trvale žijící a pracující v Praze, jejichž předkové zanechali na našich bojištích zpod fašistického jha více než 40 000 padlých, byli připraveni financovat výstavbu chrámu v areálu U Sluncové v Praze 8.

Všechny potřebné doklady jsme MF ČR předložili. Po několikaletém jednání, poté co jsme na základě žádosti MF ČR vynaložili nemalé částky, dospívá MF ČR k závěru, že uvedené pozemky a objekty raději prodá ve veřejné dražbě!

Dostáváme se do situace dalších neziskových subjektů, které požádaly o bezúplatný převod nepotřebného majetku MO ČR, a kterým byl převod z podobných důvodů nesplnění nespelnitelných podmínek, po vynaložení nemalých prostředků a práce zamítnut. Klademe si otázku, proč jsou takto při znalosti správního řádu, Stavebního zákona a dalších právních a technických předpisů podmínky ustanoveny? Komu to slouží? Jde o způsob cesty umožňující vzápětí odprodej státního majetku soukromým subjektům? Jakým způsobem je tento odprodej prováděn?

V květnu měl „kdosi zájem“ zahájit mediální kampaň diskreditace naší církve. To se nezdařilo a mediální tlak ustal, protože jsme na tiskové konferenci novinářům laskavě a vlídně vysvětlili, co je skutečnou úlohou naší církve a v jaké situaci jsme.

Pravoslavná církev si nepochybně vzhledem ke svým zásluhám o český stát zaslouží solidní základnu pro sebe i svoji humanitární, kulturní, misijní a vzdělávací činnost. Odmítnutí Pravoslavné církve Ministerstvem financí a vyhlášení veřejné dražby na uvedený areál, považujeme v čase, kdy si připomínáme 65. výročí za zpochybnění a zneuctění obětí, které církve přinesla na oltář vlasti v době nejtěžší.

V souvislosti s 65. výročím se nám podařilo dohodnout s Českou televizí a zakoupit práva na vydání DVD s filmy Život biskupa Gorazda (o životě a díle vladky sv. novomučedníka Gorazda – Matěje Pavlíka) a Stavitel chrámů o životě a díle archimandry Andreje – Vsevoloda Kolomackého) v české i ruské verzi. Objednávky je možné zaslat mailem na adresu info@mediafilm.cz, nebo přímo do studia MEDIA FILM, Místrovská 7/266, 108 00 Praha 10

TV NOE – TELEVIZE DOBRÝCH ZPRÁV JE I NAŠÍ ŠANCÍ

Hlas opomíjeným. Prátelství osamělým. Příležitost začínajícím. S takovým krédem vstoupila 10. května 2006 tiše a nenápadně do rozbouřeného oceánu medií ryze křesťanská televize. Od té doby s Boží pomocí denně vysílá. Televize bez krve, násilí a promiskuitní sexuality. Na satelitu, v kabelových sítích i na internetu. Stačí vyfukat www.tvnoe.cz

Na počátku byla obrovská odvaha salesiána pátera Leoše Ryšky, který nejprve třináct let budoval v Ostravě studio Telepace. Snil o české křesťanské televizi a modlil se za tento úmysl. Všichni se mu smáli. V ateistickém Česku, kde 75% lidí deklaruje, že nevěří v Boha a tradiční náboženské instituce v nich vzbuzují jen odpor? Nevzdal to. Sám se stal režisérem a kameramanem řady filmů, které jsme mohli vidět v rámci křesťanského vysílání České televize. Některé z nich byly oceněny na mezinárodních filmových festivalech. To však samo o sobě k založení televize nestačí.

KOLIK STOJÍ TELEVIZE

Každý, kdo měl co dělat s televizní mašinérií, ví, že televize je „Otesánek“, který polyká denně jeden pořad za druhým. Přitom výroba jedné relace přijde řádově na statisíce korun (pokud nemluvíme o hraných nebo animovaných projektech, které stojí miliony). Dokument se připravuje a vyrábí týdně, pak běží třeba jen 20 nebo 30 minut. Každá televize musí mít zázemí tvůrců, kteří nepřetržitě „Otesánka“ sytí, a samozřejmě hlavně dostatek finančních zdrojů, které jsou potřebné mimo jiné i k přenosu televizního signálu. Pro představu: ČT vybere na koncesionářských poplatcích přibližně 4,5 mld., z toho více než polovinu zaplatí právě „za trasy a spoje“, tedy šíření signálu. Digitální techno-

logie vše zlevnila, na pouhé šíření signálu je nicméně stále potřebné mít alespoň 25 milionů korun ročně.

MODEL RÁDIA PROGLAS A KLUBU PŘÁTEL

Přesto o. Leoš Ryška s o. Martinem Holíkem zažádali o udělení licence. V prvním klání, kdy licenci na digitální vysílání v ČR získalo 8 nových stanic, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání nevěřila, že v českém ateistickém prostředí může někoho křesťanská televize zajímat. A už vůbec nevěřila tomu, že by mohla fungovat na základě drobných darů diváků. Tento model si o. Martin Holík vyzkoušel s rádiem Proglas. O. Leoš se po prvním odmítnutí nevzdal a ihned požádal o licenci k satelitnímu vysílání, o níž nebyl tak velký zájem. A tu TV NOE dostala.

PROGRAMY, V NICHŽ ZNÍ ČEŠTINA I SLOVENŠTINA

Díky licenci mohla začít TV NOE vysílat i na Slovensku, protože satelitní signál pokrývá celou Evropu. Vznikla tak po 15 letech opět česko-slovenská televize, kde zní čeština i slovenština. Naše slovenské bratry odvaha Čechů zaskočila, vždyť ani oni si netroufali jít do vlastního kanálu. Slovinci přitom pociťují

potřebu křesťanské výchovy daleko více, než my Češi. Na Slovensku je náboženská výchova na školách běžná, zatímco v Čechách si na Ministerstvu školství ČR jen těžce klestí cestu alespoň etická výchova. Nikdo neuvažuje nad tím, že již 15 let na školách poskytujeme jen „službu vzdělávání“ - tedy holé informace, ale vůbec se nesnažíme vychovávat mladou generaci k přijetí nějakých etických norem! Když si odvodíme, jaké z toho vyplývají následky do budoucna, o to víc si uvědomíme nutnost existence televize dobrých zpráv a pozitivních příkladů.

PROČ POTŘEBUJEME KŘESŤANSKÝ KANÁL

Konečně se k nám dostane dostatek necenzurovaných informací. Ano, čtete správně: necenzurovaných. Vysílání v komerčních stanicích má svá pravidla výběru. Proč myslíte, že se všechna zpravodajství tak nápadně podobají? Nebylo by zajímavé slyšet i necenzurované pravoslavné, vatikánské či muslimské zpravodajství a vytvořit si vlastní obraz? O tom, co se má, či nemá uvést na obrazovce, rozhodují dramaturgové veřejnoprávní ČT. Rozhodují optikou svého vlastního pohledu. Většina si myslí, že křesťanství patří do ošoupané krabice a „je strašidlem, které už by konečně mohlo přestat strašit Evropu“ i televizního diváka. Vždyť tu máme tolik mnohem exotičtějších, méně náročných a modernějších duchovních směrů! A o všech musíme podávat vyvážené informace! **Nemůžeme říkat pravdu, ale vyvážené informace. Křesťané tedy nesmí příliš zdůrazňovat, že Pán Ježíš nebyl jen prorokem, nesmí naznačovat, že křesťanství přináší něco víc, než jiná náboženství! To by byla nepřipustná agitace!** A tak na všech televizních kanálech už vystupují astrologové, každý druhý Čech je léčitel, zapomněl, že je Čech a tvrdí, že je Kelt, případně reinkarnovaný Ind. Každý třetí beze studu říká, že se zajímá o čarodějnictví, nebo podobné praktiky přímo

provokuje. Chcete-li sdělit svůj názor, osobní zkušenost, která varuje experimentátory s lidskou psychikou před strašnými následky, pak nemáte šanci. TV NOE je konečně prostorem, kde můžeme otevřeně hovořit i o aktuálním nebezpečí pseudoduchovních směrů.

Paradoxně hodnotné dokumenty, či hrané filmy s duchovní tematikou ani ČT nikdy nevysílá v prime time (tj. hlavním vysílacím čase).

PŘÍLEŽITOST PRO PRAVOSLAVNÉ – POMOZME!

Někdo možná namítne, že TV NOE je nyní příliš římskokatolická, jinoslavná. Jenže my, pravoslavní, v ní také můžeme mít svůj prostor. TV NOE je otevřená i pro nás, pravoslavné křesťany. Byli jsme přizváni ke spolupráci – my všichni. Záleží jen na nás, jak se chopíme této příležitosti. Máme možnost diskutovat, argumentovat, reagovat na obsah programů na internetových stránkách v diskuzi TV NOE, nebo přímo v nově vzniklém diskusním pořadu Otazníky. Máme možnost uvést i své vlastní, ryze pravoslavné pořady. I malý dar umožní zakoupit vysílací práva a vytvořit české verze řady pozoruhodných pravoslavných filmů, které vznikly v Rusku, Řecku, Rumunsku a dalších zemích. Ty pak mohou sloužit dál v našich církevních obcích. V rámci TV NOE máme také možnost přenosu pravoslavných bohoslužeb z různých klášterů a svatých míst, včetně přenosu bohoslužeb z našich pravoslavných chrámů. Můžeme prezentovat naši činnost a dát o sobě víc vědět. Proto je nesmírně důležité, aby rostl počet přátel TV NOE i mezi pravoslavnými křesťany. Podpořit TV NOE mohou i pravoslavní podnikatelé – sponzorské dary lze odměnit tzv. sponzorským vzakem přímo ve vysílání a dar je odpočitatelný od základu daně, což platí i pro jednotlivé dárcy z řad občanů. TV NOE můžete podpořit také dobrovolnou spoluprací a tvůrčími nápady a samozřejmě hlavně modlitbou a povzbuzením.

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

PRAVOSLAVNÉ VYSÍLÁNÍ NA RÁDIU PROGLAS

Pravidelné pravoslavné vysílání na rádiu Proglas můžete poslouchat již více než 10 let.

Pořad pravoslavné církve je vysílán vždy v pátek večer ve 22:00 a opakován v neděli v 17:30. Programy připravuje o. Libor Raclavský a br. Roman Juriga. Spolupracovníci ochotní pomoci s přípravou pravoslavných pořadů jsou vítáni!

ČESKÁ TELEVIZE

2. září 2007 ve 14.30 na ČT 1 bude v rámci cyklu Cesty víry uveden dokument režisérky J. Stropkové „*Na kole za svatým Eliášem*“, v kterém vystoupí jeho Blaženost, vladyka Kryštof.

Repríza pořadu bude uvedena na ČT 2 6. září od 12.55.

V dokumentu uvidíte, jak probíhal již 4. ročník akce duchovně, ekologicky a sportovně – cyklistické pouti na počest sv. Eliáše.

Nestihnete-li pořad shlédnout přímo v televizním vysílání, využijte možnosti, které Vám nabízejí internetové stránky České televize v režimu *video on demand*. Tato nová služba umožňuje shlédnout již odvysílané pořady, jejichž autorská práva patří ČT. Stačí vytkat www.ceskatelevize.cz a vybrat si příslušný pořad z archivu. Hledejte v tomto případě: mezi magazíny a cykly – Cesty víry, buď podle názvu pořadu, nebo podle data premiérového uvedení.

8. července byl v rámci cyklu Cesty víry na ČT vysílán pořad režisérky S.M. Kabošové „*Mistr promluvil*“. Také v tomto filmu se můžete setkat s vladykou metropolitou Kryštofem, který hovoří o důvodech a podstatě úcty, kterou chová Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku k svatému mučedníku mistru Janu Husovi.

ZAJÍMAVÉ POŘADY NA TV NOE

TV NOE odvysílá v září dokumenty, jejichž vysílací práva získala z ČT – *Život biskupa Gorazda, Archandělské klíče, Zázraky na břehu řeky Volhy*, a v rámci cyklu Curriculum vitae také portrét hudebního skladatele Martina Dohnala *Okno do věčnosti*, který v něm vypráví o své cestě k pravoslavnému křtu a objasňuje některé aspekty pravoslavné spirituality.

Na obrazovce se postupně začnou objevovat také zahraniční dokumenty s pravoslavnou tematikou. V první řadě to budou filmy, které byly natočeny o ikoně Přesvaté Bohorodice Obměkčení zlých srdcí v Rusku. TV NOE by také měla mapovat putování této ikony Českou republikou a je možné, že přinese i přímý přenos pravoslavných bohoslužeb, konaných v chrámech, kde se tato ikona bude nacházet.

Program TV NOE nevychází v žádném televizním magazínu. Záměrně? Byla vykonána řada pokusů, nepomohla zatím žádná argumentace. Ani ta, že by programové přílohy měly tisknout přednostně program všech televizních stanic, které vysílají v češtině. Kde tedy získat program? Jednak se můžete podívat na internetové stránky www.tvnoe.cz. TV NOE má velmi moderní systém elektronické pošty a zasílá zájemcům e-mailem každý týden podrobný přehled pořadů. Možná by stačilo, kdyby se v každé církevní obci našel alespoň jeden z „internetové gramotných věřících“, prohlédl nabídku, vybral vhodné programy a upozornil na ně otce i spolubratry.

MOŽNOSTI PŘÍJMU TV NOE

Přijímačem digitálního satelitního příjmu DVB-S s parabolickou anténou z družice Astra 3A 23,5 stupně východně, 12,525 GHz, V-polarizace, FEC:3/4, 27,5 Msps, průměr paraboly 60 cm a více. Stanice vysílá nekódovaně. Ceny parabol a zařízení příjmu satelitního vysílání se pohybují kolem 2 500,- Kč.

Prostřednictvím kabelových rozvodů (TKR), na Slovensku i u firem Karneval Media a UPC.

Pomocí experimentálního zemského vysílání DVB-T (v Praze a okolí)

Prostřednictvím vysokorychlostního internetu.

OSTROV

minulých století znalcem lidských srdcí. A nejen to. Jeho paradoxní chování – narušování bohoslužeb, hlasitý zpěv a různé žerty, a na druhé straně vroucí modlitba v osamění – jsou projevem jurodivosti, bláznovství pro Krista, které nahlíží tento svět logikou světa vyššího. Divák se tak setkává s tradičními projevy pravoslavné mnišské spirituality založené na hésychasmu. Tradičním vyprávěním ze života svatých mnichů odpovídají i další mikropříběhy ve filmu – závist spolubratra, poučení představeného o mnišské chudobě, několik příběhů o pomoci lidem. Stejně jako ony není ani film prost laskavého a moudrého humoru.

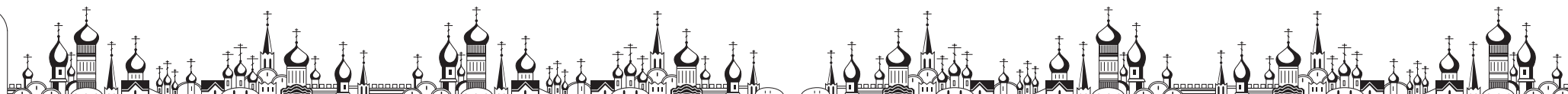
Při psaní scénáře se tvůrci inspirovali životy skutečných svatých, konkrétně sv. Feofila Kyjevského a Sevastjana Karagandského. Snímek však nebyl vytvořen na objednávku církve, jedná se o komerční film založený na silném příběhu s válečnou, či dokonce detektivní tematikou. Zajímavou ilustrací postoje tvůrců k tematice jsou slova režiséra P. Lungina. „Jsem věřící člověk. Pokřtěný. Ale nejsem církevní člověk. Chtěl bych ještě jednou zdůraznit, že to není církevní film... Snažili jsme se ho prostě prodchnout pocitem, že Bůh je a že na tomto světě nejsme sami.“ Snad proto film nepřibíhá šablonovitému dojmům. Mnohem závažnější než dílčí nedostatky ve vykreslení klášterního prostředí je umělecká přesvědčivost snímku.

Film již není žádnou novinkou (premiéra byla v listopadu 2006), byl s úspěchem prezentován na řadě festivalů a obdržel cenu za nejlepší pravoslavný film roku. Jeho poselství se bude šířit v kinech i na televizních obrazovkách. Je velkou výzvou i povzbuzením pro další tvůrce, protože slova modliteb a potřebnosti víry zazněly v sekularizované společnosti z míst, odkud je nikdo nečekal. Doufejme, že se filmu dočká i český divák, ne-li na plátnech kin, pak alespoň na kanále ČT 2; účast filmu na letošním karlovarském festivalu je v tomto ohledu příslibem.

Více informací o filmu se lze dozvědět na www.ostrov-film.ru, odkud byla převzata i titulní ilustrace.

DIÁKON HANUŠ NYKL

Ostrov. Rusko 2006. 112 minut. Režie P. Lugin, scénář D. Sobolev, kamera A. Želagov, hudba V. Martynov. Hrají: P. Mamonov, V. Suchorukov, D. Dužev a další.

SETKÁNÍ DUCHOVNÍCH V PLZNI

5. června se konalo v chrámu sv. Anny v Plzni setkání všech duchovních Západočeského okružního protopresbyterátu, kterému předsedal vладыka Jeho Blaženost metropolita Kryštof. Každý z duchovních měl příležitost vyjádřit

se, jak si plní svěřené povinnosti, a jak pečuje o svou duchovní pastvu. Hovořilo se nejen o problémech, ale i o tom, co se nám podařilo. Potěšujícím faktem byla zejména opravdová bratrská pomoc při řešení nově vznikajících úloh.

ZPRÁVY ZE ZASEDÁNÍ EPARCHIÁLNÍ RADY

12. června proběhlo zasedání eparchiální rady, která se musela vyjádřit k řadě závažných aktuálních otázek. Zasedání vedl Jeho Blaženost vладыka Kryštof. Nejdůležitějším tématem jednání bylo posouzení možných dopadů připravovaného Zákona odluky státu a církve. Zákon odluky státu a církve se řeší v návaznosti na rozsáhlé restituce majetku římskokatolické církve. Duchovní s největší pravděpodobností přestanou dostávat plat, který byl až dosud součástí rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury České republiky, což se odrazí v jejich sociální situaci zejména v místech s malým počtem pravoslavných věřících. Může nastat podobná situace, jako v úplných začátcích naší pravoslavné církve v někdejší Československu, kdy se duchovní museli spoléhat jen na podporu věřících. V době působení vладыky sv. novomučedníka Gorazda kněží neměli nárok nejen na plat, ale nedostávali dokonce ani penzi. Teprve důkladným studiem pramenů, přesvědčováním T.G. Masaryka na základě doložených faktů se podařilo vладыkovi Gorazdovi dosáhnout, aby byla Pravoslavná církev státem uznána – a s tím souviselo i částečné hmotné zajištění duchovních. Tato situace je však také velkou výzvou pro nás pro všechny.

Dalším břemenem, které zkomplikuje náš každodenní život je státem požadované zavedení systému podvojného účetnictví i pro církevní obce. Podvojný účetnictví si vyžaduje spolupráci se školním a profesionálním účetním, protože systém zaúčtování jednotlivých položek výdajů je členěn na podúčty v složitě soustavě, které laik bez předchozího

podrobného proškolení neporozumí. Podvojný účetnictví znamená větší přesnost i to, že se v příjmech a výdajích uplatňuje tzv. časové rozlišení. Velmi zjednodušeně: v účetní uzávěrce se neúčtují jen skutečné „fyzické“ peníze, které byly fyzicky vydány z pokladny nebo účtu, či naopak vloženy, ale i peníze „virtuální“. Základem pro zaúčtování jsou řádné účetní doklady a data na dokladech.

Rozhodnutím eparchiální rady byl odvolán duchovní správce chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice v Praze archimandrita Silvestr a novým představeným byl jednohlasně zvolen náš metropolita Jeho Blaženost vладыka Kryštof. Vладыka Kryštof poté rozhodl, aby byl chrám Zesnutí přesvaté Bohorodice otevřen i mimo rozpisu pravidelných bohoslužeb, a to denně od 10 do 16 hodin s tím, že je po celou dobu přítomen některý z pomocných duchovních tak, aby věřící měli možnost každý den přicházet ke zpovědi, nebo vést s kleriky duchovní rozhovor.

Dále bylo rozhodnuto, aby byla otevřena v Mladé Boleslavi nová církevní pravoslavná obec, neboť se již podařilo najít vhodný chrám a připravit smlouvu o jeho pronájmu. Stojí za to připomenout si, že v posledním půlroce jde již o třetí nově založenou církevní obec (Příbram, Klatovy), a to se nám daří i navzdory tomu, že podle statistických údajů počet věřících křesťanů v České republice stále klesá. Svědčí to jednoznačně o podstatném nárůstu pravoslavných věřících, o zvyšující se aktivitě našeho duchovenstva, o velké péči našeho metropolity vладыky Kryštofa a v neposlední řadě i o dobré organizaci práce ÚER.

V den svátku sv. Elijáše 2.8.2007 vysvětil metropolita Kryštof nového igumena. Igumenovi o.Sávovi blahopřejeme!

PRVNÍ KROKY K OTEVŘENÍ PRAVOSLAVNÉ OBCE V KLDNĚ

Díky neúnavné mravenčí práci a organizačním schopnostem o. Davida Dudáše a duchovní péči našeho metropolity vладыky Kryštofa se možná přibližuje doba otevření další, již 4. nové církevní obce – tentokrát v Kladně. Podařilo se získat podporu městského zastupitelstva a po několika měsíčních jednáních docílit možnost, aby se zde mohla sloužit pravoslavná Božská liturgie. První pravoslavná Božská liturgie, možná vůbec první dějinách Kladna, bude současně archijerejská: **25. srpna v 10 hodin v chrámu sv. Floriana na pěší zóně.** Svatou archijerejskou liturgií bude sloužit vладыka Kryštof. Modleme se tedy, aby naši pravoslavní bratři a sestry v Kladně měly i nadále tuto možnost, a aby i zde skutečně vznikla nová církevní obec.

PŘIPRAVIL OLEG MACHNĚV

Vладыka oslavil 54. narozeniny! Blahopřejeme!

DOBRÁ ZPRÁVA Z ÚSTÍ NAD LABEM

Psal se rok 2005 a v Ústí nad Labem – hlavním městě severních Čech byla s požehnáním Jeho Blaženosti metropolity Kryštofa obnovena po více než 30 letech pravoslavná církevní obec. Duchovním, pověřeným obnovou církevního života a správou obce, byl ustanoven otec Mgr. Evžen Červinský, kterého mnozí věřící dobře znají jako letitého protodiákona chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodičky na Olšanech.

Začátky nebyly příliš nadějně. Především nebylo vůbec kde sloužit. Proto bylo potřeba nejprve najít místo, kde by se mohly konat bohoslužby. „Když volají k Hospodinu v soužení svém, z úzkostí jejich je vysvobozuje“ (Žalm 107,19.), říká Písmo sv. S Boží pomocí a za laskavého porozumění a příspěvku ostatních křesťanů v Ústí n. L., hlavně ředitelů ústecké pobočky YMCA Filipa Huška, se podařilo takové místo

nalézt v kostele sv. Vojtěcha, nádherné stavbě ze 17. století v samém srdci města. A tak na jaře 2005 mohly začít bohoslužby, po kterých tolik toužili pravoslavní věřící. První liturgie se sloužila na pátou neděli velkého postu. Mnoho času nezbývalo a blížila se první Pascha. Na Velkou noc mohli obyvatelé krajského města vidět průvod na náměstí před chrámem a slyšet radostné poselství, že Kristus vstal z mrtvých. Více než stovka věřících radostně odpovídala „Vpravdě vstal!“.

V současnosti je ústecká církevní obec duchovní oporou i domovem mnoha lidí z Ústí i širokého okolí. Každou neděli se konají liturgie, oslavuje se Boží jméno, věřící se posvěcují svátostmi. Významné svátky se slaví dle církevního juliánského kalendáře. Po svatých službách se věřící scházejí k přátelskému posezení nad šálkem čaje. Otec Evžen mívá pro tyto chvíle připraveno zajímavé duchovní

čtení a i novinky ze života pravoslavy po celém světě.

Pěvecký sbor, který tolik přispívá k radostnému oslavování našeho Pána, vede mátuška Natálie. Většina zpěváků má odborné hudební vzdělání a tak i díky pravidelným zkouškám mohou dát zaznít krásě liturgických hymnů v církevní slovanštině. Kromě společných modliteb tuto mladinkou obec stmeluje i společné slavení narozenin a svátků, poutě, výlety do přírody i vánoční besídky pro děti.

Život církevní obce v pronajatých prostorách má i své stinné stránky. Kostel sv. Vojtěcha slouží totiž i jako městská výstavní síň. V průběhu výstav a koncertů jsme nuceni sestoupit do nepříliš vhodných sklepních prostor a sloužit tam. Má to však i své kouzlo, kdy se cítíme podobně jako rani křesťané, scházející se k modlitbě v katakombách.

Ideálním řešením by byla stavba vlastního chrámu. V té věci probíhají opakovaně jednání s vedením města, ale zatím jsme se nedobrali k žádnému uspokojivému výsledku. Možná je to tím, že se nedostatečně modlíme, a tak nejsme hodni ani toho nejmenšího kostelíka. Prosíme proto všechny čtenáře, aby se za nás přimlouvali u Boha a prosili přесvatou Bohorodičku i všechny svaté o pomoc k získání vlastního svatého chrámu, kde bychom mohli slavit nejsvětější Trojici, Otce, Syna i svatého Ducha.

POUŤ LITOMĚŘICKÉ CÍRKEVNÍ OBCE A BRATRSTVA PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE KE SV. JIŘÍ - ŘÍP 5. KVĚTNA 2007

Na pouť ke sv. Jiří Vítěznému jsme se vydali v sobotu 5. 5. Počasí nám přálo a kupodivu jsme nebyli stíháni legiemi odporného hmyzu. Ke krásné atmosféře přidalo také to, že s námi putoval i sv. Ivan Český, jehož ostatek je zasazen v novém překrásném procesním kříži, který je umístěn v chrámu sv. Václava v Litoměřicích. Pochod do poměrně strmého kopce, na jehož vrcholu stojí rotunda zasvěcená svatému Jiří, byl pro někoho vysilující, pro někoho procházkou. Ale rozhodně to byla pro každého oběť, kterou daroval Bohu a sv. Jiří. Na cestě jsme se několikrát zastavili, abychom poslechli svaté evangelium, zazpívali Bohu a šplhali dále po příkré cestičce.

Několik faktů k této pouti a tomuto pochodu stojí za zmínku:

1. Počet poutníků – laiků – rekordní – 38
2. Počet poutníků – kleriků – rekordní – 7
3. Počet zraněných – 0

Když jsme doputovali až k samé překrásné rotundě, tak jsem s úžasem zjistili, že se do ní téměř nevejdeme, přitom v minulých letech byla poloprázdná. Rekordní účast tedy dokazuje, že se

tato pouť pomalu ale jistě dostává do povědomí české pravoslavné veřejnosti.

Svatou liturgii sloužil archimandrita Marek ještě s kněžními igumenem Damiánem, o. Patrikem, o. Evženem, diákonem Ivanem Hadravou a Hanušem Nyklem a hypodiákonem Ivanem Hrubým. Byla doprovázena obdivuhodným zpěvem otce jeromonacha Sávy a m. Nataši Červinské s několika členy jejího sboru ústecké obce. Naše liturgie byla v této stařícké rotundě jako doma. Modlíla se sama a my jsme jen s úctou přihlíželi.

Pouť ke sv. Jiří slaví tohoto roku 5. výročí a my jí ze srdce přejeme, aby se opakovala ještě mnohokrát a poutníků aby jen a jen přibývalo.

Rovněž se závěrem sluší poděkovat o. Markovi z Litoměřic a Bratrstvu pravoslavné mládeže, v čele s Libuší Pipkovou, za moc pěknou organizaci. Doufáme, že v příštích letech bude hojnější účast mladých pravoslavných křesťanů, abychom měli jistotu, že tato pouť se stane tradicí a nedílnou součástí života naší církve.

Pouť se nám všem velice líbila a už se modřeme na pouť ke sv. Jiří – 2008.

MARTINA MIROSLAVA VODÁKOVÁ, LITOMĚŘICE

PŘEDSTAVTE SVÝM PŘÁTELŮM KRÁSU PRAVOSLAVNÉHO DUCHOVNÍHO ZPĚVU

SVATOVÁCLAVSKÉ SLAVNOSTI V KATEDRÁLNÍM CHRÁMU SV. CYRILA A METODĚJE V PRAZE 2

V Praze se dne 14. -28. září 2007 uskuteční 16. mezinárodní festival duchovní hudby a umění nazvaný Svatováclavské slavnosti.

Dovolujeme si Vás pozvat na Koncert pravoslavných bohoslužebných zpěvů (Česnokov, Rachmaninov, Čajkovskij) v provedení mužského vokálního sboru z Ruska BLAGOVEST dne 25.9.2007 v 19:30 hod v našem katedrálím chrámu - Resslo-

va 9a, (metro B, Karlovo náměstí) Vstupenky - 320 Kč lze objednat na <http://svs.sdh.cz/> a nebo zakoupit v předprodeji (tiketportal. viva musica)

Dne 14.9. - 3.10.2007 můžete v rámci festivalu navštívit výstavu pastelů a grafik PAVLA SUK-DOLÁKA, která bude otevřena v Galerii sedmi pod chrámem sv. Cyrila a Metoděje. Vernisáž se koná 13.9.2007 v 17 hod..

DEN ROKYCAN A ŠVÝCARSKÝ PĚVECKÝ SBOR ROMANOS CHOR

Spolupráce naší pravoslavné obce se zastupiteli města Rokycany se neustále prohlubuje, a tak se pravoslavná spiritualita konečně dostává do centra pozornosti celého města. Poprvé v historii největších městských oslav „Dne Rokycan“, které se konají každoročně 22. září, ve 14.00 hodin vystoupí na náměstí T.G. Masaryka pravoslavný švýcarský pěvecký sbor Romanos Chor, vedený panem P. Vitovcem. Mnozí obyvatelé Rokycan tak možná poprvé v životě uslyší krásu pravoslavného církevněslovanského liturgického zpěvu. Sbor pozval do Rokycan osobně pan starosta Ing. Jan Baloun, kterého jsme zase my pozvali na slavnostní liturgii v neděli 30. září do chrámu sv. Trojice. Božskou liturgii budou doprovázet svým zpěvem opět naši přátelé ze Švýcarska. Je pro nás velkou ctí, že v tomto roce své turné tento vynikající sbor

začne i skončí právě u nás v Rokycanech. Těšíme se i na poutníky z jiných míst, kteří jsou srdečně zváni a vítáni!

JER. DAVID DUDÁŠ

PROGRAM ŠVÝCARSKÉHO SBORU ROMANOS CHOR

23.9. 10:00 Svatá liturgie v chrámu sv. Anny, Bezručova, Plzeň

25. 9. návštěva ženského monastýru sv. Václava v Pstruží

27.9. 10:00 Svatá archijerejská liturgie v den POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE, slouží jeho Blaženost metropolita Kryštof, chrám sv. Petra a Pavla v Karlových Varech

27.9. od 19 h bude sbor koncertovat v katedrále sv. Štěpána v Litoměřicích.

28.9. 8:30 Svatá archijerejská liturgie s Jeho Blažeností vladkou Kryštofem v den chrámového svátku sv. Václava v Litoměřicích

16:00 Bazilika sv. Jiří na Hradčanech v Praze, Akathist sv. kněžně české Ludmile

29.9. 9:00 Svatá archijerejská liturgie v chrámu Zestnutí Přesvaté Bohorodice na Olšanských hřbitovech v Praze, s Jeho Blažeností vladkou Kryštofem

Pozvánka na pouť ke sv. kněžně české Ludmile na Tetín

Již tradiční pouť Bratrstva pravoslavné mládeže ke sv. Ludmile na Tetín, kde trávila sv. kněžna poslední část svého života a k místu její mučednické smrti se koná v den svátku 29.9. 2007.

Poutníci vyjdou ze Srbska v 10 h. Vlak z Prahy hl.n. odjíždí v 8:56 h. Svatá liturgie se bude sloužit v kostele sv. Ludmily od 12:30 h

*více informací na tel. 737 827 968,
www.bpm-cz.info*

ZŮSTÁVÁŠ V NAŠICH SRDCÍCH NAVŽDY!

23. července zesnul prot. Miroslav Mužík, bývalý pravoslavný kněz v Třebíči. Svatá liturgie a kněžský pohřeb se konala v chrámu sv. Ludmily v Třebíči. Liturgii sloužil spolu s dalšími kněžskými prot. Jozef Fejsák z Brna, zpíval sbor při chrámu sv. Václava v Brně. Kázání a vzpomínku pronesl o. Pavel Aleš z Řimic na Hané. Těch, kteří se přišli pomodlit a rozloučit s o. Miroslavem, bylo tolik, že se nemohli ani vejít do chrámu. Zesnulý byl v otevřené rakvi a z jeho ostaků vyzařoval pokoj a klid. Prot. Miroslav Mužík se nesmazatelně zapsal do dějin naší církve a zamyšlení nad jeho životem a příkladnou službou Kristu se budeme věnovat v příštím čísle Hlasu pravoslavií.

Věčná paměť!

VZPOMÍNKA NA O. JIŘÍHO MINČIČE

2. srpna zesnul o. Jiří Minčič z Frýdlantu, pohřeb se konal v chrámu sv. Marie z Magdaly 9. srpna.

Nemohu napsat řádný životopis, protože nemám potřebné údaje. Poznal jsem o. Jiřího pozdě, až v polovině 90. let, nejprve jako laik, posléze i jako žalmista, diákon v církevní obci v Rumburku. Otec Jiří tu administroval od roku 1981 do roku 1998. Jeho služba byla vlastně ze světského pohledu zhola šílená. Když jsem do chrámu na Strážném vrchu přišel poprvé, byli tam dva věřící. A protože nevládl zpěvem, otec sám sloužil, zpíval, připravoval si kadidlo. Každý kněz ví, co taková služba znamená. Otec Jiří nikdy neměl auto, a tak do Rumburku jezdil vlaky. Cesta mu trvala 5,5 hodiny. Vstával ve tři hodiny a o půl deváté byl na vršku. Nesloužil pouze liturgii, jak jsme my dnes namnoze zvyklí. Pomodlil se i hodinky i jitřní. Tak sloužil bezmála 4 hodiny. Obzvláště v zimě to bylo něco krutého (chrám nikdy neměl žádné topení). Mnoho věcí je dnes jakoby lepší než tehdy, alespoň si to myslíme. Ale při pohledu zpátky zmizelo i něco, co nemáme a neumíme...

Pro otce Jiřího se kněžství nikdy nestalo řemeslem, byl „neoddělitelný od oltáře“. Snad proto si ho Hospodin povolal k sobě v den památky sv. proroka Elijáše

Věčná paměť!

JER. ANTONIJ DRDA, RUMBURK

Krásná vzpomínka o. Antonije byla podstatně zkrácena, v plném znění si ji můžete přečíst na ambonu: www.ambon.or.cz, kde najdete i další zajímavé duchovní čtení. Vaší pozornosti doporučujeme pravoslavný rozcestník www.pravoslavi.cz, kde najdete řadu užitečných internetových adres a mnoho informací.

Milí čtenáři, v této rubrice bude pravidelný prostor pro Vaše názory – a to i pro ty kritické!

Možná se setrou Alžbětou nebudete ve všem souhlasit – tak tedy připojte svůj názor do diskuse!

Své ohlasy, názory a podněty nám můžete zasílat i mailem do nově zřízené schránky: redakce.hp@gmail.cz

Na Vaše dopisy se těší redakce Hlasu pravoslavií.

Vážení čtenáři

Hlasu pravoslavií!

V sobotu 26. května jsem se zúčastnila poutě do Mikulčic na Moravě, místa působení svatých soluňských bratří Cyrila a Metoděje. Nerada jezdím na tak daleké poutě, protože... a mohla bych jmenovat celou řadu důvodů.

I tentokrát jsem se moc rozmyslela, ale nakonec svatí ze Soluně zvítězili. Jela jsem a udělala jsem dobře. Po přečtení knihy „Svatí kacíři“ od Jindřicha Jarošové (nevím, proč ten kacířský název!) jsem pojala takovou úctu k těmto vpravdě křesťanským velikánům, že jsem se poutě – byť pro mne vzdálené – nemohla nezúčastnit.

Přes velké obavy z horkého počasí, jehož jsem se bála, to celkem ušlo. Liturgie byla pěkná, zpěvem ji provázel pěvecký sbor brněnského chrámu sv. Václava. Po sv. liturgii jsme se odebrali na oběd do Hodonína – oběd velmi chutný, bohatý a zřejmě i drahý! Říkám zřejmě, protože poutníci jej neplatili, byl zaplacen nejmenovaným sponzorem. Za sebe mohu tajemnému sponzorovi sice touto formou poděkovat, ale mnohem, mnohem větší radost by mi byl udělal (mnozí poutníci budou souhlasit), kdyby byl tuto nemalou částku za oběd daroval potřebnějším než jsme my žijící v Čechách.

Dostal se mi do rukou ukrajinský církevní časopis „Zachraňte naše duše“ – vánoční číslo, kde jsou na str. 32 uvedeny prosby nemocných, invalidů strádajících finanční nouzí, kteří nás prosí o pomoc. A pan sponzor – jistě v dobrém úmyslu – nasytil nás, často obézní, kterým by se slušelo na pouti pojíst jenom něco

málo. Prosim pana sponzora, aby mne nepovažoval za nevděčnou, ráda bych jenom jeho zřetelnou lásku k bližním nasměrovala ke strádajícím a hladovějícím pravoslavným bratrům a sestřám.

Druhá věc, která mne trochu mrzela, byla skutečnost, že všechny liturgické zpěvy, včetně Hospodů pomiluj, byly zpívány poutníky neznámými nápěvy. Škoda! Navíc v kraji, kde žil a působil svatý biskup mučedník Gorazd, obnovitel pravoslavií v naší zemi. Jeho velkou práci s překladem a zhudebněním bohoslužebných pravoslavných textů do češtiny jsme tentokrát zcela ignorovali.

Z tajemných výšin jistě trochu smutně přihlížel jak vладыkа Gorazd, tak i bratři ze Soluně. A nechci opominout ani nás, zúčastněné, kteří bychom se byli rádi přidali ke zpěvu a tak se aktivně zúčastnili naší pravoslavné liturgie. Snad příště. Vладыkа Kryštof si jistě vzpomene, jak často jsme v Řecku zpívali český „Mnohá léta!“ trojhlasně a jak to pěkně znělo! Ale tentokrát ani ta „Mnohá léta“ v restauraci po obědě nezazněla „gorazdovsky“.

Nevím, opravdu nevím, – jak by řekl pan prezident Klaus – co si mám o tom všem myslet. Pať ještě jednu připomínku. Trápí mne řadu let. Některým duchovním otcům jsem to řekla osobně, ale bez odezvy.

Prosim vладыkу Kryštofa, aby na některém společném jednání pravoslavných duchovních zařadil do programu jednání i návrh zpěvu „Is polla eti despota“. Je mi jaksi trapně, když je slyším zpívat „tak, tak všelijak...“

Na závěr mého dopisu ještě tolik: Moc, moc by mne mrzelo, kdyby nebyl v plnosti uveřejněn a kdyby se na mne za jeho obsah někdo zlobil. Myslim to upřímně, a těch článků o tom, jak jsme dobří, co všechno jsme udělali, jak se nám daří, je víc než dost, a bylo by moc zapotřebí, abychom se zaměřili kriticky na nedostatky. Jinak budeme spát na těch pomyslujících vavřínech dál.

S láskou k naší církvi napsala

Alžběta Řečlová

V Litvinově 30. 5. 2007

REORGANIZACE VE VEDENÍ HLASU PRAVOSLAVÍ

18.6. se konalo zasedání tiskového odboru Metropolitní rady, kterého se zúčastnil také Jeho Blaženost metropolita Kryštof a předseda tiskového odboru Jeho Vysokopřeosvícenost Simeon, arcibiskup olomoucko-brněnský a dosavadní vedoucí redaktor bratr Dr. Č. Kráčmar. Naléhavou otázkou, kterou řešilo zasedání tiskového odboru, byla reorganizace práce při vydávání časopisu Hlasu pravoslaví. Bratr Dr. Čestmír Kráčmar, který podstatnou část svého života věnoval jeho vedení a nesmazatelně se zapsal do našich srdcí svou ojedinělou duchovní literární tvorbou, nám sdělil smutnou zprávu, že je dlouhodobě vážně nemocen, což mu neumožňuje nadále řídit Hlas pravoslaví. Nezbytnou se tedy stala volba nového odpovědného redaktora. Metropolitní radě byli navrženi tři kandidáti: bratr Roman Juriga, archimandrita Marek a sestra Maria Kabošová. Metropolitní radu nejvíce zaujala koncepce sestry Marie: vytvoření „společného díla“, širokého redakčního kruhu ve spolupráci s archimandritou Markem, Romanem Jurigou a dalšími, kteří budou připraveni a ochotni spolupodílet se na tvorbě obrozeneho Hlasu pravoslaví. Ten by se měl stát nejen zdrojem informací o dění v našich eparchiích, poučením v teologických oborech a pohlažením duše v podobě duchovního čtení, ale také základním prostředkem pro komunikaci a zejména pro reflexi aktuálních potřeb věřících. Také prostorem pro diskusi nad závažnými společenskými otázkami, které se dotýkají i života pravoslavných křesťanů. Hlas pravoslaví by měl brát na zřetel intermediaální vztahy tj. přinášet ucelené informace také o pravoslavné knižní tvorbě a DVD, tisku, internetovém zpravodajství, rozhlasových a televizních pořadech s pravoslavnou tematikou. K tvorbě Hlasu pravoslaví jsou přizváni všichni duchovní i laici. Pokud se nashromáždí tolik příspěvků a témat, že je nebude možné zařadit do tištěného čísla, začne vznikat i internetové rozšířené vydání.

Pozvání do redakčního kruhu přijali a na vydání tohoto čísla se podíleli Jeho Blaženost metropolita Kryštof, Jeho Vysokopřeosvícenost vladyka Simeon, archim. Marek, jer. Oleg Machněv, jer. David Dudáš, jer. Jan Baudiš, jer. Jan Týmal, jer. Alexij Jušenko, diákon Hanuš Nykl, matuška Jana Baudišová, matuška Eva Šuvarská, bratr Roman Juriga, bratr Boris Havel a bratr Rostislav Bujna. A samozřejmě nemůžeme zapomenout na bratra Čestmíra Kráčmara, jehož moudré zkušenosti a každé rady si nadále budeme velmi cenit. Modleme se proto za jeho uzdravení!

Pevně věříme, že se náš redakční kruh ještě rozroste o další zapálené dobrovolníky! Hledáme naléhavě jazykového korektora! V dnešní době je velmi důležité, abychom si navzájem pomáhali, abychom o sobě věděli, abychom se navzájem poznávali a povzbuzovali. Rychlou komunikaci usnadní také to, když si každá církevní obec zřídí internetovou adresu. Počítačová gramotnost dnes již patří k základnímu vzdělání dětí – a tak, když to nezvládneme my starší, požádejme o pomoc naše děti! Své kontaktní adresy nám zasílejte na e-mail: redakce.hp@gmail.com

JER. O. OLEG MACHNĚV

DOBŘÁ ZPRÁVA NA ZÁVĚR

Opravdu dobrou zprávou je, že s Boží pomocí se u nás objeví nový barevný časopis IKONA pro celou rodinu, pravoslavné čtení nejen pro nás pravoslavné, ale i pro lepší informovanost veřejnosti a evangelizaci, jehož vydávání požehнала Jeho Blaženost metropolita českých zemí a Slovenska, Kryštof. Časopis bude tištěn na křídě a najdete v něm také kvalitně vytištěné ikony. První číslo vychází již v září.

Z PROGRAMU VLADYKY METROPOLITY KRYŠTOFA

1. Ve dnech 30. – 31.8. t.r. se bude konat porada duchovních královéhradeckého protopresbyterátu za účasti metropolity Kryštofa. Poradu zahájí sv. liturgie ve čtvrtek 30.8. v 10 hod. v chrámu ČCH v Trutnově a pokračovat bude na Kladenské boudě v Peci pod Sněžkou. Duchovní také poslouží večerní bohoslužbu spojenou s panychidou za všechny oběti Krkonoš a ostatních hor.

2. Pravoslavná akademie ve Vilémově pořádá jako každoročně 1. září Den ochrany Božího stvoření. Letos se jej zúčastní také její předseda metropolita Kryštof a vystoupí s přednáškou o svatootecké duchovní tradici ve vztahu k ekologické problematice

3. 65. výročí mučednické smrti sv. Gorazda a jeho druhů si připomenou presbyteri, diáconi, žalmisté, žalmistky a věřící pražské eparchie spolu se svým archijerejem metropolitou Kryštofem v úterý 4. září t.r. archijerejskou sv. liturgii v 9.30 hod. v katedrálím chrámu sv. Cyrila a Metoděje

v Praze. Po shlédnutí filmového dokumentu sestry M. Kabošové Život biskupa Gorazda, bude duchovní oslava tohoto svátku pokračovat panychidou, konanou na historické stělnici v Praze – Kobylisích ve 14.35 na místě a v čase smrti mučedníka a jeho druhů.

4. Ve dnech 5. až 9. září se metropolita Kryštof zúčastní setkání křesťanů Evropy, konaném v rumunském městě Sibiu. Vladyka Kryštof v jeho rámci vystoupí v panelové diskusi věnované otázkám ochrany Božího stvoření. Spolu s ním bude v Sibiu také ekumenický konstantinopolský patriarcha Bartoloměj I a další nejvyšší představitelé pravoslavných patriarchátů autokefálních pravoslavných církví.

5. Ve středu 12. září si vladyka metropolita Kryštof spolu s duchovenstvem a věřícími připomene den svého nebeského ochránce ctihodného Christofora Římana při archijerejské sv. liturgii konané v chrámu sv. Mikuláše v Praze – Bubenči.

POZVÁNÍ NA POUŤ DO ALEXANDRIE, NA SV. HORU SINAJ A DO SVATÉ ZEMĚ

**ve dnech 2.- 13. 11.2007
s Jeho Blažeností vladykou Kryštofem**

Jeho Blaženost vladyka Kryštof se na naléhání přátel, Vás, kteří jste ještě ve Svaté zemi nebyli i těch, kteří ji již navštívili několikrát, rozhodl vyhovět žádostem a osobně doprovodí poutníky na svatá místa, kde budou slouženy Božské liturgie.

Základní informace: cena letenky Praha – Káhira a Tel-Aviv – Praha včetně letištních poplatků je přibližně 12 000.- Kč, uvedenou částku je potřebné uhradit nejpozději do 30.9.2007. Pojištění si vyřizuje každý účastník sám. Ubytování a transport v místě si vyžádá 430 USD. Doporučujeme mít kapesné nejméně ve výši 80 – 100 dolarů.

Přihlášky: e-mail: christofor.cz@tiscali.cz,

ÚMR Pravoslavné církve v českých zemích, mát. Helena Nováková

tel: 224 315 015, informace mailem a podrobný program: ludmilacentrum@tiscali.cz

VYDÁVÁ PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV V ČESKÝCH ZEMÍCH, P.O.Box 655, CZ-111 21 PRAHA 1
ŠÉFREDAKTOR: PHDr. SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ, MISTROVSKÁ 7/266, 108 00 PRAHA 10
E-MAIL: [KABOŠOVÁ@SEZNAM.CZ](mailto:kabosova@seznam.cz), TEL. 775 378 231

TECHNICKÝ REDAKTOR: BORIS HAVEL

E-MAIL: [SVKATERINA@CENTRUM.CZ](mailto:svkaterina@centrum.cz)

REDAKCE: ARCHIM. THDr. MAREK KRUPICA, PHd., JER. OLEG MACHNĚV, JER. DAVID DUDÁŠ, JER. JAN BAUDIŠ, JER. JAN TÝMAL, JER. ALEXIJ JUŠČENKO, DIÁKON HANUŠ NYKL, MGR. JANA BAUDIŠOVÁ, MGR. EVA ŠUVARSKÁ, LIBUŠE PIPKOVÁ, ROMAN JURIGA, ROSTISLAV BUJNA
ZLOM: TOMÁŠ LANGER

E-MAIL REDAKCE: [REDAKCE.HP@GMAIL.COM](mailto:redakce.hp@gmail.com)

REDAKCE SI VYHRAZUJE PRÁVA NA PŘÍPADNÉ ÚPRAVY, ČI KRÁCENÍ ZASLANÝCH PŘÍSPĚVKŮ.